

The three great essentials to achieve anything worth while are, first, hard work; second, stick-to-itiveness; third, commonsense.

—Thomas Edison.

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 9—Vol. LVII.

Friday, 6th March, 1959

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR PENCE

Mboya To "Put Across" African Case In U.S.

NAIROBI, Sunday.

THE American Committee on Africa has according to the "Natal Mercury" invited Kenya's African nationalist leader, Mr. Tom Mboya, to make a three-week American tour in April to lecture on the aims of the steering committee of the All-African People's Conference, of which he is chairman, and on African political aspirations.

Mr. Mboya said in Nairobi today that he would address many groups in an effort to "put over" the African case.

Although welcomed by the Africans, the tour is regarded with suspicion by many European settlers, who have been protesting recently at American interference in the colony's internal affairs.

This week the settlers' weekly paper 'Independent' published a statement on colonialism made by the American Assistant Secretary of State for African Affairs, Mr. Joseph C. Satterthwaite, under the heading "Get a Load of This."

Commenting on his coming tour in European-elected Kenya Legislative Council, Air Commodore E. L. Howard Williams said today: "This is just another example of American interference.

"Territories are alight right across Africa and this comes about simply because the American is pouring dollars into these people's

pockets." Mr. Mboya says that he anticipates no passport difficulties for the American tour.

He is also reported by Reuter to have said in a speech in Nairobi today

that it was illogical and inconsistent for the Colonial Secretary, Mr. Lennox-Boyd, to fly to Somalia and tell the country that it could have self-government in 1960, and then tell Kenya that its future could not be determined in the foreseeable future because its people were not yet ready for responsible government.

He challenged the Europeans of Kenya to produce leaders who could weld together the various communities.

Liberal Leader Warns Sternly On Nyasaland Events

"EVENTS of the last week in Nyasaland and Southern Rhodesia" says a Press statement issued by the national chairman of the Liberal Party, Mr. Peter M. Brown, bring on to South Africa's very doorstep the turmoil which is sweeping Africa. They follow quickly on upheavals in the Belgian Congo.

"Publicity in relation to these events has concentrated largely on the violence which has accompanied them and the steps which have been taken to meet it. In the view of the Liberal Party it is of the greatest importance that more attention should be given to the causes of these events, if similar developments are to be avoided in South Africa.

"In the Belgian Congo official policy was to extend

economic opportunities to Africans while limiting their political rights. They had no effective way of influencing policy. It is clear from the recommendations which followed the "Leopoldville riots that the Belgian Government has now recognised that such a policy has no hope of success in modern Africa and it has been abandoned for one which offers to the people of the Congo political rights now

(Continued on page 84)

No Apartheid For Jews

THE Prime Minister, Dr. Verwoerd, said that it would be inadvisable to receive a deputation from the Jewish community to discuss their position in regard to South African universities says a report in the Star.

He was replying to a written request from Mr. Joe Nossel, a Jewish supporter of the Nationalist Party, that he should receive a deputation from the Jewish community to discuss the subject.

The Prime Minister said that the whole object of Mr. Nossel's request, that the Jews should not be treated as a separate group in South Africa, would be defeated if he were to receive sectional deputations. This was not done in the case of other elements in the European community.

Dr. Verwoerd said he knew of no proposal to repeal the conscience clause in the constitutions of South African universities. No legislation was projected to alter the present position, and the absence of conscience clause in the future African universities would not affect the existing position.

OPINION

FRIDAY, 6TH MARCH 1959

Violence In Nyasaland

THE events in Nyasaland within the last few weeks have assumed a character which is most disturbing. There has been violence leading to shootings and death and as a result the situation in that unhappy country is tense.

All this has come about to emphasise the determination of the people of Nyasaland to break away from the Central African Federation so that they could be free to be their own masters. To the extent that this is the case, the events in Nyasaland are full of significance for us in South Africa.

On the one hand it is clear that the ideal of partnership as propounded and practised by the majority of the Whites in the Federation has reached the point where it can no longer work. It was bound to fail. Based as it was on the intention to keep the White man on top over a non-White majority, the ideal had within it an inner corruption which was sooner or later to give to life a meaning neither the Nyasas nor any self-respecting people, could ever accept. The shootings going on in the north at the moment are little less than brutal attempts to force the oppressed to allow their lives to be determined for them by their oppressors.

On the other hand, it is clear also that while the people of Nyasaland have right on their side and justice, the introduction of violence in their struggle—whether forced on or initiated by, them—tends to hinder, as Mr. Tom Mboya once indicated on a memorable occasion, movement towards freedom. The bringing into play of overwhelming military power by the White authorities does nothing to promote good feeling between the races. And where this is the case, ground begins to be prepared for hardening the attitude and mood of African nationalism in directions least likely to do either the Whites or the Africans any good.

South Africa comes in here. The dignity and self-respect of the man of colour have been so outraged in this country and the relations between the races so coloured as a result, that to widen the area of the consequent tension on the continent could quite conceivably prepare ground for an ugly racial war.

The African no longer permits himself to be bullied and insulted by the race oppressor up and down the continent. He has made up his mind to assert the dignity of his person. Not to take note of this fact merely produces disasters of the type now seen in Nyasaland and widens the gap between the races in ways which could one day force the African nationalist to see salvation for himself only in driving the White man into the sea.

No man in his senses would like a thing of that sort to happen. But there is a streak of madness in both the men who rule South Africa and those at the head of

affairs in the Federation, which seems determined to drive events relentlessly to a racial war.

Against this background we would, while sympathising fully and freely with those who seek to extend the area of liberty on the continent, urge the Africans of Nyasaland to do all in their power to narrow down the area of violence and concentrate maximum effort on peaceful pressures. In the final reckoning a racial war could destroy liberty in Africa and subject the continent to wholly new forms of tyranny.

Hastings Banda Arrested

AS we go to press, news has arrived of the arrest of Dr. Hastings Banda the president of the Nyasaland African National Congress, and 149 officials of the Congress. A state of emergency has been declared and owing to this, the police have used firearms in various parts of the country on African demonstrators, as a result of which many Africans have been killed.

It is understood that many Africans have stayed away from work, and that services are being kept running by skeleton African staffs and European employees. A curfew was imposed in Blantyre, Limbe and the African township of Socte from 6 p.m. to 6 a.m. All schools—European, Asian and African have been closed in Blantyre, Limbe, Cholo and Lilongwe. Parents have been warned to keep their children at home.

In terms of the emergency regulations all sections of the African National Congress Movement has been declared illegal. People who continue to hold office in the Congress Movement will be liable to imprisonment for 14 years and those who continue as members would be liable to imprisonment for seven years.

5 M.P's. Suspended In Ghana

DR. KWAME NKRUMAH, Ghana's Prime Minister, announced in Kumasi, Central Ghana, that five prominent members of his ruling convention People's Party had been suspended for activities contrary to the aims of the Party.

The five members are Mr. Nii Odoi Annan, an Accra barrister, Mr. G. K. Amegbe, former chairman of the Ghana Cocoa Marketing Board, Mr. C. C. Holbrook, managing proprietor of the Heal Press, publishers of the former "Ghana Evening News," Mr. Koranteng, co managing proprietor of the Heal Press, and Mr. Baffour Awuah, former party Intelligence Officer.

The suspension was decided at a meeting of the party's National executive in Kumasi under the chairmanship of Dr. Nkrumah. It is understood that the Party's central committee will meet shortly to investigate the activities of the five men and decide finally on their party future.

Announcing the suspension at a party rally, Dr. Nkrumah said:

"I am sorry, but I cannot do injustice to the party. Anybody who indulges in activities contrary to the aims of the party will be dealt with."

"We are to discipline ourselves, and mobilise our forces to implement our five-year development plan which will change the face of this country."

The Government, he added, would deal with "subversive activities" hindering the smooth carrying out of the plan.

The Government also intended, among other things, to remove destooled chiefs from their respective states to other parts of the country.

Legislation would also be introduced to prevent Members of Parliament boycotting sittings of the National Assembly—as the Opposition United Party was now doing.

The seat of any member taking part in a boycott would become vacant, and a by-election would be held in his constituency, Dr. Nkrumah said.

—Sapa-Keuter,

Comment On Men And Events

The Revolt Of The Professors

By JORDAN K. NGUBANE

THESE could be no greater folly than to conclude, from Verwoerd's quarrel with the Afrikaans professors in Sabra, that the walls of the Jericho which Afrikaner nationalism constitutes have begun to collapse. At the same time it would be wholly unrealistic to ignore the crack which could quite conceivably move events in a wholly new direction in South Africa.

To see the significance of Professor du Plessis, being ousted from the board of directors of a leading Afrikaans journal; the attacks on Sabra and the Prime Minister's alleged fury with the Afrikaner "liberal" we need to start by realising that the universities have for a long time played a very important role in the evolution of Afrikaner nationalism.

They were, so to speak, the head of a whole of which the Nationalist Party, the Dutch Reformed Church and the rank and file of the Afrikaners, were the body. As long as the head and the body worked in harmony, everything seemed to go on well for the Afrikaner. But this harmony was based ultimately on factors wholly beyond the real control of the Afrikaner. It was based on his feeling of inadequacy.

Threat

Thus, as long as he felt threatened, the body and the head almost automatically worked rhythmically. But the nature of the threat itself had its own significance. In the years after the Boer War the Afrikaner fought as much for recognition as for survival. 1948 saw the recognition side of the threat eliminated. Being top dog placed the Afrikaner in the position where he felt he could then consolidate the area of survival for himself. But, ironically, he lived in a continent where the goodwill of the overwhelming African majority was bound to be an important guarantee of that survival.

Both Verwoerd and Sabra appreciate this fundamental fact very keenly. At the same time there is an irreconcilable difference in their approach to it. Verwoerd feels that keeping the African in the position of maximum weakness will always bring about that goodwill which will ensure that the White man remains where he wants to be. The Sabra men argue that goodwill is not the sort of thing which you can procure or retain by humiliating or goading or shooting people.

The struggle, thus, is basically a moral. Verwoerd takes the

position that where issues of survival are concerned moral values like doing to others what you would like done to you can go to hell. He alone knows what is good for the African; he and his cronies will use the Police and mass trials to convince the African that they are entitled to his goodwill.

Suicidal

With the course events are taking in Africa as background, the Sabra men realise that the Verwoerdian approach is almost indistinguishable from criminal and suicidal insanity. As a result they have had to go right over the heads of the government and have had consultations with the recognised leaders of the African people in determined and unconcealed defiance of apartheid's insistence that only men approved by the government should be consulted.

In itself, this is a very good development; one which still holds out hope that violence, in the final analysis, might not be our only way out of the racial tangle. But then, a good development alone will not basically alter the course of events. What South Africa needs now is a revolution; a complete recasting of attitudes; a wholly new approach to what South African citizenship means. And that meaning must be similarly valid on all sides of the racial line.

At this point the weaknesses in Sabra's approach emerge in bolder outline. Most members of Sabra are basically apartheiders. Sabra is itself anti-African in the sense that although it pontificates on matters which affect the African vitally, I am informed that it does not allow Africans to be its members.

It is true that some spirits within Sabra have gone through the revolution referred to above. But the majority of them quite clearly wallow in the quagmire of prejudice, confusion and the half-ignorance which is an integral part of any attitude which sees men and ideals from the perspective of race.

In the face of these developments the "revolutionaries" in Sabra are, though numerically

small, reinforced by the quality of the ideal they are trying to uphold—namely, a South Africa where the race problem was solved around the conference table—while the majority are weakened by uncertainty, doubt and outright fear.

Moral Character

More concretely, the head of Afrikanerdom is aching. Whether this will lead to its falling off the body is not so sure. But, and this fact cannot be over-emphasised, only when the head breaks away from the body will the professors begin to be in the position to make any real impression on the African majority. Added significance is given to this remark by the moral character of the issues which face the professors. By taking their stand against Verwoerd, the men of Sabra have announced to the world that they stand for a particular set of moral values. Having done that they cannot complain if we insist on their proving their bona fides. The Dutch Reformed Church always utters hypocritical unctuosities about Christian virtue and straightway proceeds to advocate policies which humiliate the individual if he does not have a White skin. If the professors are

trying to play that game, they will only have themselves to blame if the African sees friends and allies only in Accra.

If, on the other hand, the professors demonstrate that the values of liberty, justice and equality which they claim to uphold are real; if they translate this reality in terms and action which match their declared convictions, they will place themselves in the position where, working with a number of other South Africans, both Black and White, they can save the country from the disaster towards which apartheid is driving it.

If, however, they half believe in justice, they would do well to help Verwoerd develop in the African a consciousness of unity with the 200 men and women of his race in the rest of Africa.

Hall Of Residence For Kumasi

The Prime Minister of Ghana, Dr. Kwame Nkrumah, on Sunday opened the first permanent hall of residence at Kumasi (Central Ghana) College of Technology.

The British Government contributed £350,000 towards the building.

Gramophone Records
MADE IN INDIA — AT HALF PRICE

4/6 EACH OR TWO FOR 8/3

Selected single numbers available from latest films.

Also Urdu Quawalis; Hindi: Religious, Ramayan, Arthi, Bhajan and Drama Sets.

Latest Gujerati Records: Only at 3/- each or two for 5/-

Available in Bhajan, Arthi, Garba and Comic Numbers.

MAIL ORDERS ACCEPTED — FREE PACKING
SELLING FAST.

Write for detail specification, gladly supplied on application

NATIONAL RECORDS

18 Ajmeri Arcade, off Grey Street,
DURBAN. — Phone: 25628.

Cable & Tel. Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co.
(Pty.) Ltd.Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12/6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " " "

Cash with order only.

P. O. BOX 1250.

15517 Warwick Avenue
DURBAN.

Smith Succeeds In Sidetracking

(From Our Own Correspondent)

THE efforts of Archbishop Denis Hurley, former Councillors Bolton and Carte and the Citizens Committee notwithstanding, the Durban City Council on Monday disregarded the unanimous stand of the 2,300 White ratepayers of Durban who, on the previous Monday, declared that the 40,000 Indians at present resident in Cato Manor should not be thrown out of their homes.

At the City Council meeting, Councillor Trevor Warman found only four supporters for his motion that the Council should stand by its own 1958 resolution whereby the Government was to be asked to revoke the June, 1958 proclamation in terms of which Indian owners of land in Cato Manor are made 'disqualified' persons in their own homes. What astonished most people was that Mayor Shaw, who made pious protestations of fairplay and justice to all ratepayers, should have voted against this motion. Equally surprising was the fact that Councillors like Sydney Smith, Robinson, and Margaret Maytom who have held themselves out to be "friends of the Indian people" should have also voted against.

Callous Resolution

Mr. Warman made his proposal in amendment to the callous re-

solution of Percy Osborn, chief lobbyist for the uprooting of the Indian owners, that the Council support the Nationalist in their apartheid design.

The City Council instead overwhelmingly adopted a verbose and tangled amendment proposed by Councillor Sydney Smith in terms of which the whole matter was referred back to the Planning and Development Committee. The daily press regarded this as a move giving time for reflection, whereas knowledgeable commentators describe the move as ominous. A possible motive is that Osborn and his supporters, including Smith, hope to divert public opinion and lull enlightened White voters into a false sense of achievement for justice, while they bide their time to go ahead with their original plans. As a Cato Manor resident put it, "Why delay. Either you steal our property, or you don't".

Africans Suffer Too

(From Our Own Correspondent)

IN all the welter of indignation and talk over the uprooting of Indians from Cato Manor, the tremendous suffering caused to African residents of the same area appears to have been overshadowed.

Africans are not registered owners of property, so it has been relatively easy for the Durban City Council to bundle them off from one area to another without even the pretense of consultation with them. Last week, however, more than two-score African mothers took a firm stand. They besieged Mr. S Bourquain, the Durban BAD Director, while many others squatted on the City Hall steps to draw attention to their grievances.

Homes Demolished

The complaint of these mothers was that in the absence of their menfolk at home, Corporation workmen had summarily demolished their home and left them and their families without shelter. No alternative accommodation had been offered by the municipal officials. A spokesman for the Bantu Administration Department claimed that most of the persons whose shacks had

been demolished were not eligible for cottages at Kwa Mashu. (Note: These shacks to the poor are homes, places to shelter from the heat, and wind and rain.)

The determined stand of the women however won temporary victory. The Mayor of Durban was compelled to parley with them and they and their families were given temporary accommodation in the municipal transit camp. The women were taken to this camp by free municipal bus, which incidentally made a long stop outside the African National Congress offices en route.

Bus Strike Ends In Leopoldville

A 48-hour wage strike of this capitals 1,100 bus workers ended on Saturday, when they were awarded increase ranging from 500 francs (about £3 10s. a month) to 1,500 francs (about £10 10s.)—Sapa-A P.

India's Vice-President May Visit Durban

(From Our Own Correspondent)

THE announcement last week by Dr. E. G. Malherbe, Principal of the University of Natal, that Professor Sarvapali Radhakrishnan, distinguished philosopher and Vice-President of India, has been invited by the University to visit Durban has been received locally with much excitement. Prof. Radhakrishnan is among several notables of international repute who have been asked to attend the Natal University's golden jubilee celebrations next year. Among the others invited is Prof. Aldous Huxley, the mathematician and philosopher.

As far as could be ascertained, Dr. Radhakrishnan is the only non White to be asked by the University. No indication was given by Dr. Malherbe as to whether his invitation had been accepted.

Interpreter Of East

Though a supporter of the Indian National Congress and Mahatma Gandhi's struggle for India's independence, Dr. Radhakrishnan did not participate fully in the burly-burly of pre-

independence politics. His heart always in the movement, his head nevertheless remained usually in the clouds, in the rarified atmosphere of which his philosophical cogitations continued without mundane interruptions.

He is the author of a number of works, in which he mainly seeks to explain and interpret the philosophy of the East to the people of the West, while enabling India herself to re-discover many of the spiritual forces to which she was heir. Gandhi, it has been stated, translated high philosophy into a moving, virile force meaningful to the mass of illiterate millions, while Radhakrishnan always kept his appeal at a high intellectual level.

Severely Aloof

As Vice-President and chairman of India's Council of State, Dr. Radhakrishnan has kept severely aloof from party politics. Should he come to Durban in 1960, his visit will coincide with the Centenary of the arrival of the first Indian indentured immigrants in Natal.

Liberal Leader Warns Sternly On Nyasaland Events

(Continued from front page)

and complete independence in the future.

"At the time of the campaign to establish the Central African Federation the Africans of Nyasaland expressed their objections to their country being included in the Federation. They sent a delegation to Britain to plead with the Queen for its exclusion.

They were refused an audience and returned empty-handed. Nyasaland went into the Federation. It was argued that the economic advantages of Federation to Nyasaland's African population would soon overcome their other objections. Today the fallacy of that argument stands revealed.

In Southern Rhodesia the official policy is "partnership" yet a high degree of discrimination re-

mains. Only last week three African leaders were refused admission to a Salisbury hotel.

"At this distance it is impossible to know the immediate causes of the eruptions in these northern neighbours of ours. Whatever they are they are serious and they stress once again the extreme urgency in South Africa for all race to get together at once to work out a policy for the future which is acceptable to all. Policies imposed from above without regard to the views of those to whom they are to apply have no possible chance of long-term acceptance. The policy of apartheid is just a policy. If it is not opposed now it will soon lead South Africa into a situation as dangerous as any in the rest of Africa."

Phone 835-6786

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

'All Is Well In S. Africa'**Swedes Told**

TWO leading Swedish newspapers have editorially criticized the propaganda activities of the South African Legation in Stockholm.

According to these papers, the South African Legation has been utilizing a Swedish provincial newspaper syndicate to publish articles not only praising South Africa but attacking critics of racialism, including the respected Reverend Gunnar Helander, who has spent decades as a missionary in South Africa. Thereafter, the Legation distributed these articles to other Swedish newspapers, libraries, and business firms.

"Satisfied"

"Dagens Nyheter," writes: "The articles state that all is well in South Africa; almost all the members of the oppressed races are satisfied with their position, and the insignificant criticism of conditions existing is inspired by Communist groups. This, in spite of the fact that everyone who knows anything about South African conditions knows that displeasure among the oppressed

people is widespread and bitter and that the policy pursued is met with criticism and resistance from about half of the country's white population; that Churches, except Calvinist Boer Churches, have dissociated themselves from the Nationalist Government's terrible ruthlessness towards the large majority of the South African population.

Infamous Attacks

"These articles have particularly contained infamous attacks on the Rev. Gunnar Helander, who was for many years a missionary in South African racial policy is said to have financial reasons, and it is even insisted that he is paid by Communists....."

The paper concludes: "All these are lies.....The most incredible thing, however, is that these accusations have been distributed by the South African Legation, the heads of which thereby shown nearly an unbelievable mixture of effrontery and lack of judgment."

Discovery Of Asoka Inscription

EARLY in 1958, a text in Greek and Aramaic of an edict issued by Asoka, the Buddhist emperor of India (264-c.225 B.C.) was discovered in Afghanistan, near Kandahar. It was the first inscription in Greek to be found in this region, though coins and sculptures revealed in previous excavations have testified to the activities of the Greeks in Afghanistan.

Texts and translations of the inscription have just been published in Rome by the Italian Institute for the Middle and Far East. In an introduction to the work, Professor Umberto Soer-rato, adviser to the Museum of Kabul, stresses the importance of the discovery.

The inscription appears to date from about 260 B.C., at a time when Asoka had conquered all India north of Madras and had been converted to Buddhism. He proclaimed his faith in a number of messages of peace and charity intended not only for peoples of India but also for those beyond its frontiers. Missionaries were sent to Indochina, and possibly even to China, and to the countries of the west where the descendants of Alexander ruled."

This is the first time that an inscription by Asoka has been discovered on the western borders of the Maurya empire. Though it does not contain exactly the same wording as existing texts in Indian languages, the edict sets forth the same fundamental principles of Buddhist law. It recommends non-violence, in terms of absolute respect for life and for all living beings, and commands obedience to father, mother and elders.

The inscription is also the only one in Aramaic to have been found intact. Aramaic, an idiom closely related to Hebrew, was the diplomatic language of the Persian empire and the kingdoms which succeeded it,

In the publication of the Italian Institute the Greek text is presented and translated by Giovanni Pugliese Carratelli and the Aramaic by Giovanni Levi Della Vida. A preface by Professor Giuseppe Tucci draws attention to the lesson to be drawn from the document: "This inscription confirms how close the Asian countries are to us, and how our histories are linked by ancient but still very vivid adventures."—UNESCO.

When you are in Durban don't forget to visit the New and Most Up-to-Date

MOUNT EVEREST

VEGETARIAN LOUNGE

Come and Enjoy Appetising and Delicious
MEALS — CURRY & RICE — SNACKS, etc.
Cleanliness and Civility Assured!

Sweetmeats available at Reasonable Prices
All Sweetmeats are made from pure
Wholesome Ingredients

We also have 7 Modern Rooms, Single or Double for Boarders
at Reasonable Tariffs

Visit Us and see for Yourself

MOUNT EVEREST

Vegetarian Lounge

126-128 PRINCE EDWARD STREET - DURBAN - PHONE 67571.

Future Of Humanity

By SRI S. P. BHATTACHARJIE

PANDIT NEHRU'S call to 'save humanity', with the observation that among the many creeds and belief and ideologies prevailing in this world, none could be converted by force and the only way was to exist peacefully together, in spite of differences, and to give up the policy of violence' is in consonance with such anguish of heart of sensitive souls in the past history of humanity in different ages and climes.

Another great mind of India cried out identically in recent past: 'The Sixth Century B.C., the transition from antiquity to the Middle Ages and from the Middle Ages to modern times in Europe, were such periods. None of them, however, is comparable to the present tension and anxiety which are world-wide in character and extend to every aspect of human life. We seem to feel that the end of one period of civilisation is slowly drawing into sight.'

Every civilisation is an experiment in life; an essay in creation,

Man has a new vista now with infinite possibilities and the dogmas of traditional religions no longer satisfy his 'great hunger', answer his questions or overcome his doubts. Humanity is in the throes of a crisis. It has lost its old moorings but found no surer and safer base, instead. It is a crisis in human consciousness due to its retreat from spirituality and reliance on intellect and reason. Everything is stripped of soul, of inner life.

In his "Social Philosophies in an Age of Crisis," Professor Sorokin said: "In times of crisis one should expect an upsurge of cogitation on and study of the how, why, the whence and whither, of man, society and humanity."

"Most of the significant philosophies of history, most of the intelligible interpretations of historical events, and most of the important generalisations about socio-cultural processes have indeed appeared in the periods of serious crisis, catastrophe and traditional disintegration, immediately before and after such period."

In ancient Egypt, he said, the earliest philosophies of history represented by such documents as the "Admonitions of an Egyptian Sage", "The Prophecy of Nephthohu", "The Dialogue of Misanthrope with His Soul",

all date from the periods of catastrophic crisis in the history of Egypt, from the interim between the old and the Middle Kingdom and the New time.

Likewise, there is an elementary germ of philosophy of history in a surviving document from the thirteenth century B.C. of Hittite culture.

In China, both the Confucius theory of three stages through which mankind passes and the corresponding philosophy of history, as well as the Taoist mystical and socio-political interpretations of socio-cultural process, appeared in times of a prolonged crisis and profound disorder. Most of the subsequent Neo-Confucian and Neo-Taoist, Neo-Buddhist and Neo-positivist, individualistic and collectivistic, economic-materialistic and idealistic interpretations of history by Chinese thinkers appeared in times of trouble and calamities.

In the Bible, the germs of the Jewish philosophy of history appeared in the time of the greatest catastrophe for the Jewish nation, after the loss of independence in Babylonia and their captivities.

In Greece, the elements of historico-philosophical thinking found in the works of Hesiod and Theognis, the later interpretation of history by Plato, Aristotle, Thucydus, and in Rome, by Lucertius, Cicero, Appolonius of Tyna, Plutarchos, were done in the periods of either acute and profound trouble and catastrophe (like the plundering of Rome by Attila) or of a more serious prolonged crisis.

Socrates warned us against the un-examined life and un-analysed 'catchwords' of his time and exhorted us to submit them to careful study. He believed that human nature is fundamentally good and that the spread of enlightenment will abolish all wrong. He tells us that the noblest of all investigations is the study of what man should be and what he should pursue. Greek civilisation came to an end mainly on account of its adherence to false religion of patriotism. While Plato knew that patriotism was not enough, that it was somewhat a pious fraud, he yet commended on grounds of social expediency. While the Jews invented the myth that only one religion could be true, the Romans, with their practical bent of mind, institutionalized theirs.

Dante held that religion and humanism are not opposites; each needs the characteristic gifts of the other. Humanism is now the religion of the majority of the intellectuals. True humanism tells us that there is something more in man than is apparent in his ordinary consciousness, something which frames 'ideals through a finer spiritual presence which makes him dissatisfied with earthly pursuits.

Professor Arnold Toynbee said that no fewer than twenty recorded civilisations before that of the modern West had tried to climb up the face of the cliff of history. Each in its turn stirred out of the peaceful slumber of a static primitive society, left society behind and sought to reach the next great ledge of a universal civilisation based on the consent of the governed. 'Sixteen had already perished in the attempt and all others but our own had already seriously faltered.' How to put an end to war and establish a rough equality of opportunity? he asked. This has been the life and death question for all previous civilisations. It is no less a question for ours, and the essential aims of our policies must be defined in its terms. In his *magnum opus*, 'A Study of History', Toynbee has pleaded for a greater consciousness—a sort of higher religion.

Dr. Radhakrishnan in his 'Eastern Religions and Western Thought' said: "Religion cannot be too lightly disposed of. Even if life be aimless, one must pursue some dream. To deny him hope is to take away his interest in life. Religions exploit this need, this fundamental insufficiency of an all purposive positivism, this primitive hunger for fellowship. Religions attempt to satisfy this fundamental need of man by giving him a faith and a way of life, a creed and a community, and thus restore the broken relationship between him and the spiritual world above and the human world around"

While distorted religions, by propagating illusions, such as the fear of hell or damnation, develop men's persecution complex, destroy their sense of oneness with the world and divide humanity into narrow groups, Vedanta, which underlines the sense of oneness with the whole universe, has a universal and rational appeal and approach.

Ilya Eurenbourg, the noted Russian author, after his recent tour of India remarked that it does not require one to be of

Latest Gramophone Records Arrived

Mother India	6 Records	49/6
Pyasa	5 "	41/3
Dekh Kabira Roya	4 "	33/-
Abhlman	3 "	24/9
Janam-Janam Ki-Fere	5 "	41/3
Johny Walker	3 "	24/9
Ayodyapati	5 "	41/3

INDIA PRESS RECORDS

Talsidas	5 Records	50/-
Pehli Jhalak	6 "	60/-
Halaku	4 "	40/-
Bahaar	2 "	20/-
Sarwan Kumar (Drama)	2 "	20/-
Loose Numbers Babul Barsat and Badal		30/-

Packing, Postage and C.O.D. charges 7/6 Extra.

Obtainable at-Our Only Address:

BHARAT MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS,

286 Grey Street, DURBAN.

any particular religious persuasion to appreciate the beauty of the paintings of Ajanta and Ellora. And so no one need be a Hindu, Muslim or Christian, to appreciate and realise the sublime beauty of Vedantic thought.

Thoughtful men of the West find in our ancient philosophy, specially in Vedanta, the new impulse of thought they are seeking. And it is no wonder that it is so. Vedanta alone can be the universal religion, because no other is fitted for that role. Except our own, all other great religions in the world are inextricably connected with the life or lives of one or more of their founders. All their theories, teachings, their doctrine, dogmas and ethics are built round the life of a personal founder from whom they get their sanction, their authorities. If there is one blow to the histori-city of that life, as has been the case in modern times, the whole building tumbles down, never to regain the lost status. But there is no man or man who can claim to have created the Vedas. It is difficult to make people gather together round even eternal and universal principles. But if it ever becomes possible to bring the largest

portion of humanity to one way of thinking, it must be always through principles and not through persons.

The second claim of the Vedanta upon the attention of the world is that, of all extant scriptures it is the one whose teaching is in entire harmony with the results attained by modern scientific investigations of external nature. Swami Vivekananda remarked: "It seems that the conclusions of Vedanta revealed years ago. Only in modern science they are written in the language of matter." Swamiji averred that the profound rationality of the religion of Vedanta, the idea of oneness with the whole universe, of the solidarity of the whole of creation which modern researches in the West have demonstrated through physical means, could not but appeal to the West in course of time; for the rational West, in its search for rationality, the *raison d'être* of all philosophy and ethics, would find the reply there only. In Vedanta ended the long Indian quest for the pervasive cause of all things—the search, as the Upanisads express it—*Tat Tvam Asi* (That thou art), meaning that the principle underlying the world as a whole and that which forms the

essence of man are ultimately the same.

The average mind is respectful to the *status quo*. As the Vedantic view of life is a very 'revolutionary' one, the process of its acceptance is bound to be imperceptible. A sensitive and impatient soul will have to wait long for a happy consummation of such an ideal.

—Prabuddha Bharata.

Assisting Less Developed Commonwealth Countries

THE Secretary of State for Commonwealth Relations, Lord Home, spoke of the Development going on in Commonwealth countries when he arrived in Karachi. In a statement to the press he said: "I have just paid a visit to Malaya for the first time since that great country became independent. I was greatly impressed with the progress that is being made there. It is an inspiration always to see development going on in the countries of the Commonwealth, as well as such clear, practical evidence of the

real value of the Commonwealth link.

"I said recently in London that to attract the loyalty of men, the Commonwealth must show that it can improve man's lot. At Montreal last year, the Commonwealth Economic Conference took up this challenge with sincere determination. We decided there and then that those Commonwealth countries which were more developed than the others should stretch their resources to the limit to assist in the basic development and higher education of the less developed countries. We in the United Kingdom have pledged to play our part to the full, and if this co-operative effort is to be effective, the personal contact between Ministers of the other Commonwealth countries should be as frequent as can be."

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654

India's Largest Insurance Company At Your Service

The
New India Assurance
Company Limited

SOLE REPRESENTATIVE IN THE UNION OF SOUTH AFRICA

RUSTOMJEE JALBOHY RUSTOMJEE

140, Queen Street, DURBAN.

FOR SERVICE AND SECURITY

CONSULT US FOR

EVERY TYPE OF INSURANCE

P.O. Box 1610.

Residence: 111 Eleventh Avenue,
DURBAN.

Phones:

Office: 25845

Residence: 36413.

Mabhida Says Low Wages Produce Unrest

IN a statement released to the Press by Mr. M. M. Mabhida on behalf of the ANC and the Congress of Trade Unions, attention is drawn to the role played by low wages in the relations between the races. The statement says:—

"The time has come for employers of non-White labour to realise that they cannot expect to have a stable labour force when wages remain at starvation levels.

"On numerous occasions the African National Congress and the South African Congress of Trade Unions have warned that the conditions that exist in industry could not continue without provoking a widespread class struggle.

"Situated as it is, South Africa would find that such struggles inevitably lead to race antagonisms. Symptoms of the ever-growing need of an immediate increase in wages have been in evidence during the New Year.

Last Month

"During last month alone 5 major strikes involving thousands of non-white workers have taken place in various parts of the country. In Parys in the Cape two weeks ago 150 African workers walked out, ostensibly as a protest against the methods of a new foreman. In doing so they turned the spotlight on the starvation wages of 15/- a week paid to them. At the same time 2,000 African workers at a dynamite factory at Somerset West came out on strike for increases in wages. Almost simultaneously over 300 workers appeared in Court in different parts of the country—380 at Johannesburg, and 22 at Bergville, Capetown—for striking for higher wages.

"Now over 1500 dock workers have decided to stop work unless they were paid a higher wage than they are presently receiving.

"Employers are urged to take note of the writing on the wall. Workers are no longer prepared to slave and starve.

"The problem of higher wages is inextricably linked with the growing volume of unemployment. It is clear that South Africa could not afford to stop greater industrialisation, which can only take place if the buying power of the masses of its people is increased.

Warning

"Failure to take note of this simple truth is to put the clock back and thereby create conditions of mass unemployment.

In supporting the dockers strike the S.A. Congress of Trade Unions and the African National Congress reiterates their firm belief that wage levels operating at present must be urgently reviewed, with a view to immediately increasing the present wage scale of non-white workers.

Such a step will not only stop the rot that has set in in the industrial life of the country but will also go a long way in solving the question of unemployment.

Will Have Nothing To Do With Celebrations

AT a meeting of about 1,000 Indian residents of Greenwood Park on Sunday, it was unanimously resolved not to take part in celebrations next year to commemorate the arrival of Indians in Natal a century ago.

When the chairman, Mr R. D. Pillay, explained the purpose of the meeting and called for discussion, speaker after speaker asked: "What have we achieved in the 100 years that calls for celebration or commemoration?"

One speaker pointed out that 40,000 Indians were being uprooted in Cato Manor and asked: "Does this call for any form of celebration?"

A resolution to boycott the celebrations was passed.

Pistorius Wants A New Constitution

THERE is no solution possible to the race problem in South Africa within the framework of the present constitution, Prof. P. V. Pistorius, of the University of Pretoria, said in Johannesburg.

Addressing a meeting sponsored by the non-European Affairs Committee of the Junior Chamber of Commerce, Professor Pistorius said that the National

Convention had embodied one concept from England that did not fit into South Africa—the sovereignty of Parliament.

Political Suicide

"There is no doubt to me that the sovereignty of Parliament means political suicide."

The only solution is a constitution which makes it impossible for one group to harm the other, in which the vote is not a dangerous weapon of group ideology.

For this a new National Convention would be necessary.

"We will have to consider these things seriously in the next five or six years. It is the only time we have."

Qualify quickly for a £2000 a year career, by home study. Write today for the free book "The Direct Way to Success" in Accountancy, Secretaryship, Costing, Banking, Municipal Services, Building Societies, B. Com., Degree, through the School of Accountancy, backed by 49 years successful educational service. Write to Accountancy House, 134, Fox Street, P.O. Box 4592, Johannesburg, or at 8th Floor, Mansion House, 12, Field Street, P. O. Box 1865, Durban, Phone 24068.

WANTED

I want to purchase property in India. Write: H. SHANKER, 1027 Quarry Rd, Durban. Phone: 885810.

B-I Sailings Between East African Ports Karachi And Bombay

S. S. Karanja Sails for Bombay on 6th March 1959.

PASSAGE FARE TO KARACHI OR BOMBAY

First Class	single	without food	£92—0—0
Second "	"	"	£60—15—0
Third "	"	"	£31—10—0

Ordinary		Special
Non-Vegetarian	£4—13—0	£10—18—0
Vegetarian	£4—4—0	£9—15—0

For further particulars apply to—

Shaik Himed & Sons (Pty.) Ltd.

390 Pine Street, — Durban.
Telephone 20432, Tel. Add. "KARAIAT."

BOOKS FOR SALE

The Bhagavadgita—Radhakrishnan	11	6
Ramayana—Rajagopalachari	5	0
Eminent Americans—J. T. Sunderland	7	6
Christian Missions—M. K. Gandhi	5	0
Selected Letters I—M. K. Gandhi	1	0
A Discipline For Non-Violence—R. B. Gregg	1	6
Towards New Education—M. K. Gandhi	2	4
Sarvodaya—M. K. Gandhi	5	3
Indian Home Rule—M. K. Gandhi	1	6
Public Finance And our Poverty—J. C. Kumarappa	2	6

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag. Durban, Natal.

India Letter

(From Our Own Correspondent)

26th February, 1959.

Canal Will Transform Desert Into Rich Granary

THE Rajasthan Canal will perhaps be the largest irrigation canal in the world. No grander project has been taken up since independence. A virtually uninhabited sandy waste of 8,000 sq. miles in the Bikaner and Jaisalmer districts of Rajasthan, along the Indo-Pakistan border, will be transformed into one of the richest granaries in the country.

It will run 425 miles. It will be designed to carry a discharge of 118,500 cusecs at the head and 6,000 cusecs in the tail reaches with a bed width of 134 feet and a depth of 37 feet. It is intended to use this canal for navigation.

Indian Officer Assaulted

An Indian Customs Liaison Officer at the Pakistani border was severely assaulted by some unknown persons, according to information received.

He was reported to have been taken to the hospital with grave injuries.

Recently, the officer was reported to have received threats from East Pakistan Rifles men.

Naga Rebels Raid Tea Estate

Two tea garden women were killed and five other injured, three of them seriously, on February 21 by a band of hostile Nagas in olive green Army uniforms when they swooped down on the Nagajanka Tea Estate Hospital, in Assam State.

The Naga hostiles seem to have resumed their armed raids on tea gardens and villages south of Jorhat bordering the Naga Hills after a lull of about four months, officials said.

According to the officials, another hatch of Naga raided a tea garden bank and looted cash, ornaments, cloths and foodstuffs valued Rs. 15,000.

Earlier, the hostiles snatched away from two villagers two guns with nine cartridges which the police later recovered along with an olive green Army cap. A man who was kidnapped some time ago by the hostiles was released on February 21.

Leaders' Homage To Maulana Azad

Leaders of different shades of opinion joined the President Dr. Rajendra Prasad, in paying

homage to Maulana Azad at a public meeting organised by the Delhi Pradesh Congress Committee at Urdu Park to mark his first death anniversary.

The President said that the Maulana was a fearless freedom fighter and would remain a "source of inspiration to the generations." Dr. Prasad added that the "fire of patriotism was kindled in him when he was young and it became a dominant passion with him for the rest of his life."

The Maulana, Dr. Prasad said, remained devoted to the cause of Hindu-Muslim unity even in the "dark days" of partition when fanatics considered it a crime for a Muslim to talk of nationalism.

Acharya J. B. Kripalani said that the present generation should strive to achieve the task for which "he lived and died." The Maulana, he added, belonged to a generation of freedom fighters.

Mr. U. N. Dheber said that the Maulana was a deeply religious man. He had imbibed the teachings of Islam and believed in truth and service to mankind. His patriotism was born out of his love for humanity.

Soviet Delegation In India

The five-men Soviet Governmental delegation headed by Mr. A. A. Andreyev, Member of the Presidium of the Supreme Soviet of the Soviet Union, arrived in New Delhi from Tashkent on a three week goodwill visit to India.

They were given a warm welcome at Palam airport by the Vice-President Dr. Radhakrishnan, Central Ministers, Members of Parliament and high ranking officials.

Speaking immediately after the arrival Mr. Andreyev said, he was confident that the relations between India and the Soviet Union would continue to develop further on the basis of the principles of co-existence. During their stay the members of the delegation wished to make the "fullest possible direct acquaintance with the brotherly Indian people, their creative labour and the success they have achieved."

"Have Goodwill For Pakistan But Will Resist Aggression"

—YUVRAJ KARAN SINGH

YUVRAJ KARAN SINGH, Sadr-I-Riyasat, (Governor) of Jammu and Kashmir said in Bombay that the people of Kashmir wished to live in peace and friendship with Pakistan. But if the security of the State was threatened from any quarter, "I am sure the whole of India from Kashmir to Kanyakumari will rise to meet the threat."

He was speaking at a reception in honour of the Yuvrani (his wife) and himself by the Mayor of Bombay, Mr. S. S. Mirajbar and referred to the developments in Pakistan and said people of Kashmir had nothing but goodwill for the people of Pakistan.

He said Kashmir could not but remember with a certain amount of remorse that "a large part of our State is still under foreign occupation" and expressed the hope that people of that area would realise that Kashmir was taking great strides towards the economic development and striving through peaceful means for a reunion of people of the two areas.

Yuvraj Karan Singh said that parliamentary government in the country needed to be strengthened and this called for dedicated service and sacrifices on the part of all. He added that Kashmir was making rapid progress on the economic front and it had fulfilled targets laid down in the third year of the Second Five Year Plan. "With the aid that we are getting from the Central Government we can look forward to a continued progress in Kashmir," he added.

He concluded: "Kashmir would welcome visitors and tourists and even though Kashmir's economic resources were limited she would do her best to make them comfortable."

President Rajendra Prasad To Visit Laos

President Dr. Rajendra Prasad has accepted the kind invitation of His Majesty the King of Laos to visit Laos on March 27 and 26, 1959. It is recalled that President Prasad is also visiting Cambodia, South Vietnam and North Vietnam.

Just Arrived

Famous Religious Gujarati Books

Maha Bharat	2	5	0
Thulesse Krit Ramayana 2 Vol	3	10	0
Valmik Ramayana 2 Vol.	4	10	0
Gita in Gujarati Explained		5	6
Gita Paoh Ratana Bashan		10	6
Manikanata		19	6
New Cooking Book Paak Vigan			
Over 500 Pages, fully Illustrated	1	12	6
Ambina Jigar, 2 Volume	1	8	6
Dampate na Vivaka Sexual Book	1	5	0
Dampate na Sooka, Sexual Book	1	5	0
Dampate na Bashan, Sexual Book	1	5	0
Koak Sastra	1	12	6
Chandi Paat		5	6
Vivush Vant	1	5	6
Bagath Jalarun, na Khatta	2	15	0
Jalarun na Amar Path Khatta	1	7	6
Gujarati Teacher, Gujarati Letter Writer		10/6	each
Daily Prayer Book, Sal Suwar, Adika, Maasha Khatta.			
Parsothan Mass na Khatta, Shri Sataya Narian Khatta,			
Jalarun Bapu Khatta Arthis Sangru, and many other			
Song Books at 2/6 each.			

ALL ABOVE ARE NOW ON FOR SALE.

D. ROOPANAND BROS.

PUBLISHERS AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

P.O. Box 2524.

85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

THE QUEENSLAND INSURANCE

COMPANY LIMITED.

(INCORPORATED IN 1886 IN NEW SOUTH WALES)

TRANSACTS ALL CLASSES OF INSURANCE

Fire - Marine - Accident

Consult:

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

SPECIAL INDIAN REPRESENTATIVE.

106 MANSFIELD ROAD,

DURBAN.

P. O. Box 476.

TELEPHONES 47453 & 47888.

Newly Arrived 'Jaico' Books

KASHMIR PRINCESS	25 S.
One Thousand Nights On A Bed Of Stones	4 S.
The Unmarried Widow	4 S.
The Spell Of Aphrodite	4 S.
Some Inner Fury	4 S.
Stories From Bengal	4 S.
Chitrlekha	4 S.
The Ten Princess	4 S.
War And Peace	4 S.
The Living Thoughts Of Voltaire	4 S.
The Living Thoughts Of Karl Marks	4 S.
The Living Thoughts Of Confucius	4 S.
Somdeva's Katha Sarit sagara	4 S.
Tales From Kalidasa	4 S.
The Whirlwind	4 S.
The Voice Of God And Other Stories	4 S.
Kadambari	4 S.
Keeping Fit	4 S.
The Miracle Of Milk	4 S.
Siddhartha, Man Of Peace	4 S.
Goutama, The Buddha	4 S.
Nectar In Sieve	4 S.
Somadeva's Vetala Panchavinsati	4 S.

(Postage 6d. Extra)

Obtainable From:

**INDIAN OPINION,
P. Bag, Durban.**

BOOKS FOR SALE

Ramanama—M. K. Gandhi	2	6
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	8
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	10	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6
What Is Wrong With Indian Economic Life —D. V. K. R. V. Rao	3	0
Christianity Its Economy And Way Of Life —J. C. Kumarappa	2	8

Obtainable From:

**Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.**

Drift

INDIAN OPINION

No. 9—VOL.—LVII.

FRIDAY,

6TH MARCH, 1959

Registered at the C.P.O. as a Newspaper

Price 4d.

ઈન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના દસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

★

માનવીએ પ્રાપ્ત કરેલા જ્ઞાન
નો ઇતિહાસ એટલે માનવીએ
કરેલી ધુસોનો ઇતિહાસ.

—વોલ્ટર.
★

પુસ્તક ૫૭ મુ—અંક ૯

તા. ૬ માર્ચ, ૧૯૫૯.

છુટક નકલ પૈ. ૪

બધાએ સમજવા જેવું સાદું સત્ય

(સંપાદક : સત્યમ્)

ધર્મ એક જ છે, પરંતુ સંપ્રદાયો અથવા પંથો વિવિધ હોય છે. એકને માટે જે ધર્મ હોય તે અન્યને માટે કદિ અધર્મ હોઈ શકે નહિ; એ ચોક્કસ છે. ધર્મ એ તો સનાતન છે. સર્વ સ્થળે અને સર્વ સમયે તે સમાન જ હોય છે અને રહે છે. કારણ ધર્મ એ ઇશ્વરપ્રેરિત છે. સંપ્રદાય એ માનવી પ્રેરિત હોય છે. પરંતુ આજે તો ન્યાં ન્યાં સંપ્રદાય એ જ ધર્મ તરીકે જાળખાય છે, એટલે સાંપ્રદાયિક ઝગડા તે ધાર્મિક ઝગડા તરીકે જાળખાય છે. દરેક સંપ્રદાયક શરૂઆતની તો માની મહાત્માઓના જીવન અને તેના સત્કાર્યો ઉપરથી ઉદ્ભવે છે અને ત્યાર પછી તે સંપ્રદાય તેના ધર્મોચાર્યો અથવા પ્રચારકોની પ્રામાણિકતા, પવિત્રતા, સભ્યતા, ત્યાગ અને સહચારિત્ર અનુસાર પ્રખ્યાતિને પામે છે.

ધર્મોચાર્યો અને ધર્મ પ્રચારકોના વ્યક્તિત્વથી સામાન્ય જનતા જેટલી આકર્ષાય છે તે એવા છે તેટલી તે ધર્મના યુગ સિદ્ધિ, શિક્ષણ અને

માન્યતાથી ખેંચાતી નથી, એટલે કે ધાર્મિક સિદ્ધિ તથા ઉપદેશ ઉચ્ચ પ્રકારના હોવા છતાં તેના પ્રચારકો અને અનુયાયીઓનું શુદ્ધ વ્યક્તિત્વ અને સદાચાર અનુસાર જ કોઈ પણ સંપ્રદાયનો ફેલાવો યથા ખ્યાતિ પામે છે અથવા વ્યક્તિત્વ અને આચાર યુગ સિદ્ધિથી ઉલટાં હોવાને લઇ વે

સંપ્રદાયનો ફેલાવો અટકી જાય છે અને તેની ખ્યાતિ ઓછી થઇ જાય છે. આ કારણથી જ અનેક સંપ્રદાયો અસ્તિત્વમાં આવી, ફટલોક સમય ટકા છેવટે અદ્રશ્ય થયેલાં માલમ પડે છે. આ ઉપરથી સિદ્ધ થાય છે કે કોઈ પણ સંપ્રદાય અથવા પંથરૂપી ધર્મને લાંબો સમય ટકાવવો હોય અને લોકપ્રિય કરવો હોય તો તેના અનુયાયીઓ, યુગ સિદ્ધિઓનું વ્યવસ્થાપન કરનારાં હોવાં જોઈએ એ ચોક્કસ છે.

કોઈપણ ધર્મ-પંથ સંપ્રદાયના અનુયાયીઓ નિષ્કલંક, ચારિત્ર્યશુદ્ધ, વિશાળ હૃદય અને સર્વપ્રત્યે સમાન શ્રેષ્ઠ રાખનારાં હોય તો જ તે ધર્મ અથવા સંપ્રદાય લોકપ્રિય બની શકે અને સર્વત્ર ફેલાઈ શકે. આપણો વૈદિક

ધર્મ સનાતન છે. હજારો વર્ષના ઝંઝાવોમાં પણ તે હજી ચિરસ્થાયી બની રહ્યો છે, ટકી રહ્યો છે. તેનું કારણ એ ધર્મના સત્ય સિદ્ધિ છે એટલું જ નહિ પણ એના પ્રચારકો-મહાત્માઓના નિઃસ્વાર્થ, પવિત્ર, સંયમી, પ્રભુમય જીવનને આભારી છે. એટલે આપણાં આ સત્ય અને વિધ-ધર્મથી જીવનને પ્રભાવિત કરવા આ પણ સાદતાં હોઈએ અને તેની અસર સર્વત્ર ફેલાવવા ઇચ્છતા હોઈએ તો તેના અનુયાયીઓ તરીકે આપણે બહા, પવિત્ર, સંયમી અને ચારિત્ર્યવાન જીવન શુભરતું જોઈએ, અને એ સત્ય સિદ્ધિને જીવનમાં આત્મસાત્ કરવા જોઈએ. ટુંકમાં ધર્મના યુગ સિદ્ધિ અને વ્યાવહારિક જીવન વચ્ચે સામ્ય હોવું જોઈએ. આટલું સાદું સત્ય આપણને સમજાઈ જાય એટલી જ પ્રભુ આપણ સૌને શશુલિ અર્પો એટલી પ્રાર્થના.

ડો. હેસ્ટીંગ્સ બાન્ડાની ધરપકડ

ન્યૂ ડેલ્હી સામે-૩ આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસના પ્રમુખ ડો. બાન્ડા તથા કોંગ્રેસના બીજા ૧૪૯ સભ્યોની ધરપકડના સમાચાર તા. ૩ માર્ચના મળ્યા છે.

આ વાતાવરણ વખતે ઘણા ગોળી ખારો થયા હતાં અને તેથી ઘણાના મરણો થયા છે. આફ્રિકનોનો મોટો ભાગ કામ પર ગયો નહેતો અને તેથી બીજા કામ કરનારાઓ પર વધુ બોલો આવી પડ્યો છે. આફ્રિકન ટાઉનશીપમાં સાંજના છ થી સવારના છ સુધી કારકુ ઝોરડર કરવામાં આવ્યો છે.

બધી જ શાળાઓ આફ્રિકન, એશીયન, અને ગોરી બંધ રખાઈ છે. મા આંખોને અપીલ કરવામાં આવી છે કે આજેને ધરમાં જ રાખવા.

આ તારકાળીક કામદા અનુસાર કોંગ્રેસની કોઈપણ ગળવળ ગેર કાયદે કરે છે. જે લોકો સીધી યા આડકતરી રીતે કોંગ્રેસને સહકાર આપશે તેઓ પણ યુ-કેમ્બર હરશે અને ૧૪ વર્ષની જેલની સજા તેમને કરવામાં આવશે. સાધારણ ભાગ લેનારને પણ સાત વર્ષની કેદ થશે.

માર્ગદર્શક વિનોબા

આજે સડું જીવણધારણ ઉંચું લઈ જવાની વાતો કરે છે. તેને પરિણામે ન્યાં જુઓ લાં પૈસાની લાલચા પ્રુપ વધી ગઈ છે. લોક રાત રિવસ પૈસા કમાવાની ચીંતામાં પડ્યાં હોય છે. મેં ગીતા અનેક વાર વાંચી છે. અને લાખું કે સાચાં માથુસ ચડું હોય તો ખર્ચ ઘટાડવો જોઈએ, જીવન સાદું બનાવવું જોઈએ. ખર્ચ નહીં ઘટાડીએ તો આ મરીખ દેશમાં બીજાને જેતર્ષો વિના ઉંચા જીવન ધોરણથી નહીં જીવાય.

આપણી પુરાણી પદ્ધતિ પ્રમાણે મરીખ હો યા અમીર, મૃત્યુ પછીથી શખને જે વાંસની લાકડી પર ચોડી કાથીથી બાંધીને રમશાને લઈ જતા. આવી જ સાદાઈ આપણા જીવનમાં પણ આવવી જોઈએ.

મમરડાની જાળ ખેંચી તો ત્યાર પછી મમરડો ફરશે ખરો, પરંતુ ચોડીવાર મૂકી ફરતો રહીને ધીરે ધીરે અટકી જશે. એવું જ આ જીવનનું પણ છે. ઇશ્વર-મક્તિ એ જીવનને ફેરવનારી જાળ છે. એ જીવન માંથી ખેંચી લેવામાં આવે તો જીવન અમુક વખત સુધી ફરવું તો રહેશે. તમે મત નિયમો વગેરે કરો, પરંતુ તે જીવન-મક્તિ નિનાનાં હશે તો જીવન ખીને ધીમે ધીમે ઝડું પડી જશે. ટુંકમાં કહું તો, જીવનમાં ઇશ્વર-મક્તિ નહીં હોય તો શીલચારિત્ર્ય નહીં રહે.

જવાહરલાલ કહે છે, ભારત કહે છે તો કુનીયા વિશ્વાસ કરવા તઇ-વાર થાય છે. પરંતુ રશિયા કહેશે તો તે નહીં માને! કમકે જે લોકો ઇશ્વરમાં જ નથી માનતા. માંધીજી તો ઘણા સમર્થ માથુસ હતા. એમના માં અંગ્રેજોને અહીંથી કાઢવાની શક્તિ હતી. એ ઇશ્વરમક્તિ હતા. આજે એમના જેવી જ ઇશ્વરમક્તિ રાખીને વિનોબા આપણું માનદર્શન કરી રહ્યા છે.

—રા.બ.જી.

માલીડા કહે છે કે, ઓછા પગારથી અશાંતી સ્થપાય છે

આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસ તથા કોંગ્રેસ એક ટ્રેડ યુનીયનનસ તરફથી એક નીવેદન બહાર પાડતા મી. માલીડાએ જણાવ્યું છે કે; “હવે વખત આવી ગયો છે કે જ્યારે, બીન-ગોરા કામદારોના માલીડાએ એ સમજવું જોઈએ કે, સાવ એણે પગાર, તેઓ કામ ચાહુ નહીં રાખી શકે.

વારંવાર આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસે અને સાઉથ આફ્રિકન ટ્રેડ યુનીયનસની કોંગ્રેસે એ વાત ઉપર ભાર મૂકીને જણાવ્યું છે કે, આજે ઉલોચમાં જે પગારો આપવામાં આવે છે, તેને લીધે અસંતોષ ઉત્પન્ન થવાનો સંભવ ઘણો રહે છે. અને દક્ષીણ આફ્રિકાની પરિસ્થિતિને અંગે આનો અસંતોષ કામી વેરઝેરવું સ્વરૂપ લેશે.

આ નવા વરસમાં વધુ પગાર માટે ઘણી હિલચાલો થઈ છે. મયા મહિનામાં, યુનીયનમાં પાંચ મોટી દડતાઓ જેમાં હજારો બીન-ગોરાઓએ ભાગ લીધો હતો તેવી પાડવામાં આવી હતી. (અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૮૪)

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૬ માર્ચ, ૧૯૫૯.

ન્યાસાલાન્ડમાં અશાંતી

દેલા થોડા દીવસોના સમાચારો સુજબ ન્યાસાલાન્ડમાં અશાંત વાતાવરણ ફેલાતું જણાય છે. આ એક અતિ ચીંતા જનક પરિસ્થિતિ જણાય. વધારે ચીંતા જનક એ ખીના છે કે, હાંસાના તત્વે ત્યાં પોતાનો પંજો પસાર્યો છે. ગોળીબારો અને તેને પરીણામે મરણો યવા પામ્યા છે. આ બધું જોતા પરીસ્થિતી વધુ ગંભીર બને છે.

આ બળવાનું કારણ ન્યાસાલાન્ડની પ્રબલ સેન્ટ્રલ આફ્રિકન ફેડરેશનથી ન્યાસાલાન્ડને જુદું કરવા ઇચ્છે છે. આ વાતાવરણની અસર દક્ષિણ આફ્રિકા ઉપર પણ પડશેજ.

આજ સુધી ભાગીદારીની રાજ્ય પ્રથા ત્યાં શરૂ હતી. એ ઠુંક વખત માટે પ્રયોગ તરીકે રાખવાની વાતો હતી. એ પ્રયોગ યશસ્વી નથી જણાયો. કારણ કે, મૂળ હેતુ ખરાબ હતો. ગેરાઓની ઇચ્છા કાળી બહુમતી પર હુમલો માટે પોતાનો હાથ રાખવાની હતી. આવા ગંદા હેતુ પર સ્વાયત્તી નીતિ યશસ્વી નજ નીવડે એ દેખીતી ખીના છે. કોઈ પણ સ્વમાન પ્રિય પ્રબલ અને વિચારૂ લોકો આ નીતિનો સ્વીકાર નજ કરે. બહુમતી પર બળ જબરી થી રાજ કરવાના ગોરાઓના ખ્યાલો ગોળીબાર અને હાંસાનું તાંડવ ઉત્પન્ન કર્યું છે.

આપણે એ પણ નિખાલસ પણે કણુલનું પડશે કે ન્યાસાલાન્ડની પ્રબલ હાંસાનો આસરો લઇ આઝાદીની લડતને ઘણે ધકઠે પહોચાડશે છે અને ઘણી પાછી ઠેલી છે. લશ્કરીરાજ સ્થાપી સત્તાધીગ્યે એ કામ વચ્ચે ચેરની ખીણ ઉભી કરી છે. આ એક અતી દુઃખદ ખીના છે કે આફ્રિકન રાષ્ટ્રીયત્વ ઉંચે માર્ગે જઈ રહ્યું છે. આથી બેમાંથી એક પક્ષને કાયદો નહિ થાય બદકે નુકશાન જ થશે.

આ પરીસ્થિતીમાં દક્ષિણ આફ્રિકાનો સવાલ ઘણો મહત્વનો બનતો બય છે. કારણ આ દેશમાં દિન પર દિન રંગબેદના કાયદાઓ માનવીને ગુચળાવી રહ્યા છે. આ અન્યાયથી સમસ્ત આફ્રિકા ખંડમાં જે અશાંતી ફેલાઈ છે તેથી વિનાશની જબાળા બહુકી ઉઠવાનો ડર રહે છે.

આફ્રિકાને જાગ્યા છે તે હવે શુંબલાથી બંધાયલા રહેવા રાજી નથી. તેઓ પોતાનો અવાજ હુનીયાને સંબળાવવા ઉત્સુક બન્યા છે. તેના આ નિશ્ચયને ન ગણકારવાનું પરીણામ ન્યાસાલાન્ડમાં આપણે જોઈએ છીએ. આ ઉપરથી સત્તાધીશ ગોરો માનવ ચેતશે નહીં તો આફ્રિકાને પોતાનો છુટકારાનો એકજ માર્ગ દેખાશે અને તે એ કે ગોરાઓને દેશમાંથી કાઢી મુકવાનો.

વિચારશીલ કોઈ પણ માનવ આ પરીસ્થિતી નજ ઇચ્છે. પણ વાતાવરણ જોતા એમ લાગે છે કે સેન્ટ્રલ આફ્રિકન ફેડરેશન અને દક્ષિણ આફ્રિકાના યુનીયનના સત્તાધીશોમાં સત્તાનું ગાંડપણ બહુ જોરથી ઉદભવ્યું છે. અને તેને પરીણામે આ ખંડમાં કોમી બળવો કાઠી નીકળવાનો બય રહે છે.

આવા વાતાવરણમાં અમારી સહાનુભૂતી ન્યાસાલાન્ડની પ્રબલ તરફ હોવા છતાં અમે નમ્ર અરજ કરીએ છીએ કે તેઓ શાંતીને માર્ગે પોતાની લડત ચાલુ રાખે. હાંસા અને બળવો આપણા આ ખંડને વિનાશની ખીણમાં ધકેલશે અને સ્વતંત્રતાનો પણ નાશ કરશે. અને આજના જુદમી રાજ્ય કરતા પણ વધુ ખરાબ પરીસ્થિતીમાં આપણે મુકાઈ.

સ્વીડનમાં દક્ષિણ આફ્રિકાનો ખોટો પ્રચાર

સ્વીડનના એ પ્રસિદ્ધ છાપાઓએ પોતાના અગ્રણ્યમાં દક્ષિણ આફ્રિકાની નીતિની સખત ટીકા કરી છે.

આ છાપાઓનું કહેવું છે કે સ્ટોક હોમનું દક્ષિણ આફ્રિકન લીગેશન એક સ્વીડનના પ્રાંતીક છાપાના સીનીકેટ દ્વારા, દક્ષિણ આફ્રિકાની નીતિના વખાણ કરતાં લેખો છપાવે છે અને સાથે સાથે રંગબેદની નીતિના વિરોધી એ ઉપર પણ હુમલાઓ કરતા રહે છે. તેઓ એ રેવ. યુનાર હીલાન્ડર કે જમને છેલ્લા ત્રીસથી ચાળીસ વરસ દક્ષિણ આફ્રિકામાં મીશનરી તરીકે કામ કર્યું છે. એમની ઉપર પણ હુમલો કર્યો છે ત્યાર પછી આ લેખો ખીણ સ્વીડીશ છાપાઓને તથા લાઇબ્રેરીઓ તથા વેપારીઓને મોકલીમાં આપે છે.

સ્વીડીશ છાપું, “ડામનસ નેટર” લખે છે કે : “આ લેખોમાં એમ જણાવવામાં આવે છે કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં કરો અન્યાય કે દુઃખ નથી અને રંગીન લોકો પોતાને મળતાં હોયથી રાજ છે. થોડી ઘણી જે ટીકાઓ યાવ છે તે ડોમ્યુનીટરીના ઉચ્ચરણીના પરીણામે યાવ છે. દક્ષિણ આફ્રિકાના લીગેશન તરફથી આવી ખોટી વાતો જાહેર કરવામાં આવી રહી છે. જ્યારે બહાજ જાણે છે કે, દક્ષિણ આફ્રિકાના સમસ્ત રંગીન લોકો ઉપર કેવા અત્યાચારો અને અન્યાયો યઈ રહ્યા છે અને તેઓ તેનાથી કેટલા નારાજ છે સાથે સાથે ખબા એ પણ જાણે છે કે સરકારની નીતી ગોરી કોમના લમબમ અડધો ભાગના લોકોને પણ પસંદ નથી. લાંબી ચર્ચો પણ તેની વિરુદ્ધ છે. ફક્ત સાથ આપનારી ચર્ચે ડચ ચર્ચો છે. આ લેખોમાં રેવ. યુનાર હીલાન્ડર જેવી વ્યક્તિ ઉપર પણ ટીકાઓ

કરવામાં આવી છે. રેવ. હીલાન્ડર ઘણા વર્ષોથી દક્ષિણ આફ્રિકામાં મીશનરી તરીકે કામ કરતાં હતાં. આ લેખોમાં એમ કહેવામાં આવે છે કે રેવ. હીલાન્ડર દક્ષિણ આફ્રિકા વિશે ટીકા કરે છે કારણ તેમને ડોમ્યુનીટરી તરફથી તેનું વળતર (પૈસા) મળે છે.

અંતમાં છાપું જણાવે છે કે આ બધી ચીજો ખોટી છે. અને નવાઇ તો એ વાતની છે કે આવી ખોટી વાતો દક્ષિણ આફ્રિકા લીગેશન તરફથી ફેલાવવામાં આવે છે.

ગોરાઓનો વિરોધ

ડુરબનના ટાઉન હોલમાં મયા અઠવાડીએ ગોરાઓની એક જંગી જાહેર સભા ભરવામાં આવી હતી. આ સભા ડેટોમેનર વિભાગમાંથી ઇલાકાલ પણાની નીતિ અનુસાર ખીન-ગોરાઓને ખસેડી ગોરો લત્તો કરવા સામે વિરોધ કરવા મળી હતી. ખીચપ હરલો આ સભાના મુખ્ય હતાં. આ રથને શાળા એ મરજીદો, ચર્ચો, અને મંદીરો હાંદીઓએ બંધ્યા છે. વર્ષોથી આ એક હાંદી વિસ્તાર ડરબન યહેરની છેક ખીણ બાણુએ આવેલો છે. તેમને ખસેડી ત્યાં ગોરાઓનો લત્તો કરવાનું અન્યાયી કાર્ય કરવામાં આવવાનું છે. ૨૫૦૦૦ હાંદીઓ ત્યાં વસે છે તેઓ અરધા ડેટોમેનરનો કળજે ધરાવે છે. આ સભામાં માંગણી કરવામાં આવી હતી કે, ડરબનની સીટી કાઉન્સિલે ડેટોમેનર હાંદી લત્તો તરીકે જાહેર કરવાની સરકારને માંગણી કરવી. જ્યારે માજી સુખ ખોલ્ટને કહ્યું કે સીટી કાઉન્સિલ સરકારને જણાવશે કે “આ તમારું કાણુ કુલ્ય તેમજ કરો” ત્યારે સભા જનોએ હર્ષનાદ કર્યો હતો.

આ નિર્ણયે ડેટોમેનર વિભાગમાં એક પ્રાર્થના સભા પણ રાખવામાં આવી હતી. જેમાં હજારો હાંદીઓ ગેમા યવા હતાં.

ટોમ અમબોયાને યુ. એસ. તરફથી આમંત્રણ

સીકા ઉપરની અમેરીકન કમેટી એ મી. ટોમ અમબોયા કે જેઓ કેનીયા આફ્રિકન નેશનાલીસ્ટ લીડર છે. એમને એપ્રિલમાં અમેરીકા માં ત્રણ વિકતી ડુર ઉપર આવવા આમંત્રણ આપ્યું છે. તેઓ તેમના પ્રવાસ દરમીયાન ઓલ-આફ્રિકન પીપલ્સ કોંગ્રેસના બંધે ઉપર પ્રવચન કરશે. આ વસ્તુ આફ્રિકાને, ઘણી અખી હોવા છતાં ઘણા ગોરાઓને એમ છે કે અમેરીકા કેનીયાના અંત સવાલો માં નકકામું માથું મારે છે.

હીંદના ઉપ-પ્રમુખ કદાચ ડરબન આવે

નાટાલ યુનીવર્સિટીના પ્રિન્સીપલ ડો. ઇ. મેલનરખીએ જમે અઠવાડીયે જાહેર કર્યું હતું કે યુનીવર્સિટીના સુવર્ણ મહોત્સવ પ્રસંગે સર રાધાકૃષ્ણન કે જેઓ શીલોસોશીના લેકચરર છે અને હાંદીની ઉપ-પ્રમુખ છે તેમને ડરબન આવવાનું આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું છે. યુનીવર્સિટી ૧૯૬૦માં પોતાનો સુવર્ણ ઉત્સવ ઉજવશે તે પ્રસંગે ખીણ કેટલાક પ્રોફેસરોને આમંત્રણો આપ્યા છે તેમાં આ એકજ ખીન-ગોરા પ્રોફેસર છે.

થોડાક વર્ષો પહેલા સર રાધાકૃષ્ણન આ દેશમાં આવ્યા હતાં તેઓ આવશે એ ખીનાયી હાંદી જનતાને આનંદ થશે. એ કે તેઓએ આમંત્રણનો સ્વીકાર કર્યો છે કે એમ એ જણાવવા માં આવ્યું નથી.

હિંદના ઉદ્યોગોએ સાધેલી પ્રગતિ

૧૯૫૮ના વર્ષની શરૂઆતથી જ નિરેશી દુઝિયામણની ખેંચ હતી. છતાં નવી વસ્તુઓનું ઉત્પાદન શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું જેમ કે સીવવાના સંચા, ક્રિમ્પેશ મશીનો, ઇલેક્ટ્રિક હોન, મોટરના ભાગો, મોટરના ડાયનેમો, રેટ્રોલ, પ્રોસીન કામ આપતાં એન્જનો, મશ્યુરી તેપર લોસ. સોડિયમ પર-મેરેટ, ઇલેક્ટ્રો પ્લેટીંગ માટેનાં કેટલાંક સોલ્ટ્સ, હીટ ટ્રીટમેન્ટ સોલ્ટ્સ, અખરખનાં ઇન્સ્યુલેટીંગ ઓઇલ્સ, બનાવટી દાંત માટેનું પોસ્ટલીન, જુદી જુદી કામગીરી વગેરે નવાં ઉત્પાદનો હતાં.

નાના ઉદ્યોગોએ આ વર્ષ દરમિયાન છારી એવી પ્રગતિ સાધી હતી. મોટા ઉદ્યોગોમાંથી સુતરાઉ કાપડ સિવાયના ઉદ્યોગોની પ્રગતિ જારી રહી હતી. સીમેન્ટના ઉત્પાદનમાં આમલા વર્ષ

કરતાં લગભગ ૮ લાખ ટનનો વધારો થઈને ઉત્પાદન લગભગ ૬૪ લાખ ટન થયું હતું. ડોલસાનું ઉત્પાદન ૧૯૫૭ના ૪૩૫ લાખ ટન ઉપરથી વધીને લગભગ ૪૫૦ લાખ ટન થયું હતું. પોલાહનું ઉત્પાદન આમલા વર્ષના ૧૩.૪૭ લાખ ટન કરતાં વધ્યું હોવાનો અંદાજ છે. કામળના ઉત્પાદનમાં લગભગ ૪૦૦૦ ટનનો વધારો થતાં તે ઉત્પાદન લગભગ ૨૨૫ લાખ ટનનું થયું હતું.

મીલમાં બનેલા સુતરાઉ કાપડના ઉત્પાદનમાં આમલા વર્ષ કરતાં લગભગ ૪૦ કરોડ વાર નેટલો ઘટારો થયો હતો, પરંતુ હાથચાળના કાપડમાં વધારો થવાથી ગ્રાહક માટેની કાપડની

કુલ પ્રાપ્તિમાં ખેંચ પડી ન હતી. ખાદી અને અંબર ચરખા ઉદ્યોગોએ પણ વધુ કાપડ પેદા કર્યું હતું.

સાયકલોના ઉત્પાદનમાં ૨૫ ટકાનો વધારો થઈને તે ૬૬ લાખ નંમ થયું હોવાનો અંદાજ છે. સીવવાના સંચાના ઉત્પાદનમાં ૪૩૪૦૦નો વધારો થઈને તે ૨,૧૧,૦૦૦ નેટલું થયું હતું. રેઝર બ્લેડોના ઉત્પાદનમાં ૪૫ લાખ નંમ, અને બોલ બેરીંગ્સના ઉત્પાદનમાં આઠ લાખ ઉપરાંતનો વધારો થઈને તે ઉત્પાદન લગભગ ૨૪ નંમ થયું હતું.

ટાઇપરાઇટરો, ડુપ્લિકેટરો, મશીન-સ્ક્રુ, કાલિન ટેકસ, વગેરેના ઉત્પાદનમાં પણ વધારો થયો હતો. રેલવે વેગનો

ના ઉત્પાદનમાં પણ થોડાંક વધારો થઈને તે ૧૬૫૦૦૦એ પહોંચ્યું હતું. કાર્ચી સમગ્રાની અછતને લઈને વુડ-સ્ક્રુ, ઇલેક્ટ્રોડ્સ વગેરે જેવા કેટલાંક ઉદ્યોગોને અસર પડેલી હતી. મશીન ડુક્કના ઉત્પાદનમાં ૫૦ ટકાનો વધારો થયો હતો. અને ક્રમ ઉત્પાદન ૩.૮૫૫ કરોડ નેટલી કીમતનું થયું હતું. જુદા મીલ મશીનરી અને ટી-પોસેસીંગ મશીનરીના ઉત્પાદનમાં પણ વધારો થયો હતો.

વાહનો માટેનાં તેમજ કારખાનાં માટેનાં ડીઝલ એન્જનોના ઉત્પાદનમાં ૪૦ ટકાનો વધારો થઈને કુલ ઉત્પાદન ૨૭૪૧૩ હોર્સ પાવરનું થયું હતું. પાવર વડે કામ આપતા પંપોના ઉત્પાદનમાં ૧૨,૦૦૦ નંગનો વધારો થઈને ઉત્પાદન ૭૬,૦૦૦ નંગનું થયું હતું. મોટરોના છુટા ભાગોની આયાત માટેના દુઝિયામણની અછતને લીધે તેમજ એક કારખાનામાં લાંબો વખત સુધી કામદાર વિપયક મુસ્કેલી ચાલુ રહેવાથી મોટરો (ઓટો મો બાઇલ)નું

અસ્પૃશ્યતા નિવારણની સુબેશ

અસ્પૃશ્યતા નિવારણ અંગેની બીકની પ્રચીદ્ધિ કરતા સામાજિક કલ્યાણ ખાતાના પ્રધાન શ્રી ઠીર-પુરેએ જણાવ્યું હતું કે અસ્પૃશ્યતા નિવારણ માટે સુબેશ રાજ્યમાં ૧૦ જિલ્લા પસંદ કરવામાં આવ્યા છે. આમાં ગુજરાત સૌરાષ્ટ્ર કચ્છના વિસ્તારોમાંથી હાલાર, કચ્છ, મહેસાણા અને ખેડાની પસંદગી કરવામાં આવી છે. આ જિલ્લાઓમાં તમામ વોટર વર્ક્સ તથા સાવજનિક જગ્યાઓ દરિજનો માટે ખુલ્લી મુકવામાં આવશે, અને આ કામ મોડામાં મોડું છ માસમાં પૂર્ણ કરવામાં આવશે. આ કામ માટે દરેક જિલ્લામાં અસ્પૃશ્યતા નિવારણ સમિતિ રચવામાં આવશે. જેમાં મંત્રી તરીકે દરિજન ખેડુત સંઘના કાર્યકર કામ કરશે, આ જગ્યા માટે તેમને સરકાર તરફથી પંચ આપવામાં આવશે.

છ માસના સુમયમાં જે માસો આ કાર્ય નહિ પતાવે તેમની ગ્રાન્ટ બંધ કરવામાં આવશે તથા જે હોટલોમાં પણ અસ્પૃશ્યતા ચાલુ દરો તેમના હાઇસ-સો બંધ કરી દેવામાં આવશે. સુધરાઇએને પણ બંધ કરી દેવામાં આવશે. મજા માન્ય રાખવા જણાવવામાં આવશે અને જે તેઓ તેમ નહિ કરે તે તેમની ગ્રાન્ટ બંધ કરવામાં આવશે. આ કામ માત્ર બંધરે રહીને દરિજન માટે ફક્ત ખુલ્લા મુકવાથી નહિ પરંતુ તે માટે તેનો વ્યવહારમાં પણ અમલ કરવો પડશે.

ગંભીર વાતો (ચીનની લોકકથાઓ)

એક દિવસ અવંતીને મજુરી કરવાનું મન થયું. તેણે એક લાંબુ દોરડું લીધું અને બજારમાં જઈને તે બેઠો. તે બધા મજુરો વચ્ચે બેઠો હતો, એવામાં ત્યાં એક માણસ આવીને કહેવા લાગ્યો: "મારી પાસે કપ રકાબીથી બરેલી એક પેટી છે. જે કોઈ એને મારા ઘર સુધી પહોંચાડશે તો હું એને ત્રણ સારી શિખામણ મજુરી પેટે આપીશ. જોલો, છે કોઈ તબયાર?"

આ સાંભળીને બધા મજુરોએ એના તરફ કશું ધ્યાન ન આપ્યું પણ અવંતીને યજુ: "પેસા જેવી વસ્તુ તો મને ત્યારે મેળવી શકાય છે. પણ સારી શિખામણ મળવી ફુલમ્ હોય છે. માટે એ કપ ત્રણ શિખામણ આપે છે એ હું સાંભળું તો ઠીક. એ બધાને થોડું જાણવાનું તો મળશે." એમ વિચારીને તેણે એ પેટી ઉપાડવાની હા પાડી.

હવે રસ્તે ચાલતાં ચાલતાં અવંતીએ પેલા માણસને કહ્યું: "તમે મને શિખામણ આપવાના હતા એનું શું? રસ્તે ચાલતાં ચાલતાં આપશે તોય ચાલશે."

પેલા માણસે કહ્યું: "તો સાંભળ. જે તમને કોઈ એમ કહે કે, પેટ ભરીને જવા કરતાં બુખ્યા બુખુ એ વધારે સાઈ છે, તો તમારે એની વાત સાચી માનવી નહોતી."

"વાહ! આ તો બહુ સારી શિખામણ કહેવાય!" અવંતી રાજ થયો બોલ્યો.

થોડું આમળ ચાલ્યા પછી અવંતીએ કહ્યું: "શેઠ સાહેબ, હવે બીજી શિખામણ કહેવો!"

પેલા માણસે બોલ્યો: "જે કોઈ તમને એમ કહે કે, થોડા પર સવારી કરીને જવા કરતાં પગે ચાલીને બુખુ વધારે સાઈ છે, તો તમારે એ માનવું નહોતી."

"અચ્છા! આ પણ બહુ સારી શિખામણ કહેવાય!" અવંતીએ કહ્યું.

થોડેક દુર ગયા પછી અવંતી બોલ્યો: "હવે ત્રીજી શિખામણ કહી નાખો તો સાઈ."

પેલા માણસે મુઠમાં દસનો દસનો બોલ્યો: "જે તમને કોઈ એમ કહે કે, તમારા કરતાં પણ વધારે મૂરખ મજુર બીજાને કોઈ શકે, તો તમે એનું માનશો નહોતી."

એ માણસે એટલું બોલી રહ્યો, ત્યાં તો અવંતીએ દોરડું ખેંચીને પોતાના માથા પરની પેટી જમીન પર પછાડીને કહ્યું: "અને મારા સાહેબ, જે તમને કોઈ એમ કહે કે, આ પેટીમાંનાં કપરકાબી ભાગેલાં નથી, તો તમે એનું કદી માનશો નહોતી!"

‘લોકજીવન’માંથી.

પંડીત હરીશંકર વિદ્યાર્થીનું અવસાન

દેશથી મળેલા અખર મુજબ પંડીત હરીશંકર વિદ્યાર્થીનું તા. ૧૩-૨-૫૯ ના તેમના મુકામે લાંબી માંદગી બાદ અવસાન થયું છે. આ દેશમાં જેવા ધણા દરો કે જેમને આ બીનાથી એક મીત્ર બોલાવું કુખ યશે. હરીશંકર બાઇ ૧૯૩૭માં આ દેશમાં આવ્યા હતાં. અને સમસ્ત યુનીયનમાં સાડા ચાર વરસ ગાળ્યા હતાં. તેમની પ્રેરણાથી કેટલીક યુવરાતી શાળાઓ કેપ પ્રાંતમાં સ્થપાઈ હતી.

સ્વર્ગસ્થના મરણથી એક શુભેચ્છકની આ દેશને ખોટ ગઈ છે. ઇશ્વર તેમના આત્માને શાંતી આપે.

ઉત્પાદન આગલા વર્ષના ૩૩૦૫૯ ઉપરથી વધી ૩૫૮૦૫ થયું હતું.

બીજા ઉદ્યોગોમાં પંખાના ઉત્પાદનમાં એક લાખ ઉપરાંતનો વધારો થઈને ઉત્પાદન ૬.૩૫ લાખનું થયું, પરંતુ દીવા, વગેરેનું ઉત્પાદન સહેજ ઘટ્યું હતું ઇલેક્ટ્રીક મોટર્સના ઉત્પાદનમાં લગભગ ૩૫ ટકાનો વધારો થઈને તે ૬,૩૦,૦૦૦ હોર્સ પાવર નેટલું થયું હતું. પાવર ટ્રાન્સફોર્મર્સના ઉત્પાદનમાં થોડાંક ઘટારો થયો હતો.

કમીકલ ઉદ્યોગોમાં ફાર્મિક સોડા, સંસ્કૃતિક એસિડ, કલોરીન અને સુપર ફોસ્ફેટમાં વધારો થયો હતો. વળી, ગ્લાસવેર અને રિફ્રેનટરીઝના ઉત્પાદનમાં પણ થોડા વધારો થયો હતો.

સિગારેટ, સાબુ, જુદા અને શુક્ર, પેન્સિલ વગેરે વપરાશી માલ વધુ જુદાથી મળતો હતો.

ગુજરાતી જનતાને બેનોની અપીલ

[બેદનીસખર્ના ટ્રાંસવાલ મહીલા મંડળના પ્રમુખ જ્યોત્સના બેન રજનીકાંત મારતર અને મંત્રીશ્રી તારામતી કાંતીલાલ મહેતા તથા મનુબેન રમણલાલ પટેલની સહીથી એક જનતા બેંગ અપીલ કરાઈ છે આ સમરત ગુજરાતી જનતાએ વિચારવાની ઘણી જરૂર છે.—તંત્રી.]

ટ્રાંસવાલ અને અન્ય સ્થળે વસતી આપણી ગુજરાતી જનતા ડેટલાંક સમયથી ધાર્મિક તેમજ સામાજિક પ્રશ્નો ઉપર ઠીક ઠીક વિચાર કરી રહી છે. એ પ્રશ્નોના ઉકેલ માટે વિવિધ સંરથા એ અને મંડળો એ દિશામાં ઘણાં પ્રયત્નોનીય કાર્યો પણ કરી રહ્યાં છે. એ જાણી એ ગૌરવ અનુભવીએ છીએ. અને એવા જનહિતના કાર્યો માં અમારું મંડળ સહાય બનતી સેવા પણ આપવા પ્રયત્ન કરી રહ્યું છે. ટ્રાંસવાલની ગુજરાતી જનતા માટે પ્રાયમિક શાળા, લાયબ્રેરી, રમશાન, વગેરે છે. પરંતુ તેના વિકાસ માટે જનતા પાસે જોઈએ તેવું સદર ફંડ નથી. અને તેથી તેનો જોઈએ તેવો વિકાસ થઈ શકતો નથી. ચાલી રહેલી પ્રવૃત્તિને વિકસાવવી એ આપણી મુખ્ય ફરજ તો છે જ. ઉપરાંત જનતાના સર્વાંગી વિકાસ માટે બાલમંદિર, હાઇ સ્કૂલ, નર્સિંગ હોમ, છાત્રાલય, દેવ મંદિર, વગેરે અનેક જીવન વિકાસના સાધનોની આપણને જરૂર છે અને તે માટે મોટા પ્રમાણમાં નાણાંની જરૂર છે. આ બધા પ્રશ્નો ઉપર જનતા પુરેપુરું ધ્યાન આપતી યાચ એવું અમારું મંડળ જનતાને નમ્ર વિનંતી રીે છે. સાથે સાથે એવું પણ ઇચ્છે છે કે આપણાં શુભ પ્રયંગો એ કંકાત્રી. જમણવાર, પહેરામણી, કપડાં, દાગીના, વગેરે અનેક બાબતમાં ઘણાં મોટા પ્રમાણમાં નાણાંનો દુબંધ યનો માલુમ પડે છે. આપના-લેનાનો, જમવા-જમાવવાનો તથા કપડાં-દાગીના નો આપણે મોટ હજી એછો યથો નથી. અદ્ય સમયનો આનંદ માણવા માં કે ગણ્યાવવામાં આપણાં ડેલાં બધાં નાણાં વેડફાઈ જાય છે. તેનો આપણે અવસ્થ વિચાર કરવો જોઈએ. 'ટીપે ટીપે સરોવર બરાય.' એ રીતે

આપણી સમરત ગુજરાતી જનતાના શુભ પ્રસંગોમાં નેટલું ધન વપરાય છે અથવા વેડફાય છે. તે બધું જો બ્યવસ્થિત રીતે એકત્રિત કરવામાં આવે તો જોત જોતામાં આપણે એક મોટું ફંડ બેચુ કરી શકીએ તેમ છીએ અને આપણા વિકાસ માટે કરવા ધારેલા અનેક કામો સારી રીતે કરી શકીએ તેમ છીએ. અમને જણાવતાં ઘણાજ આનંદ યાય છે કે જનતાનો મોટો ભાગ આ પરિસ્થિતિ સમજે છે અને લગાદિ શુભ પ્રસંગોને બને તેટલા સાદાપથી ઉકેલવા પ્રયત્નો યાય છે. ઘણા બાઇ બેનોએ પોતાને ત્યાં આરેલા શુભ પ્રસંગો બને તેટલી સાદાપથી ઉકેલ્યા છે. પરંતુ હજી ડેટલાંક બાઇ-બેનોને એ વાત બજે ઊતરી નથી. અને તેથી તેઓ અમારા આ જનતા વિચારોને અપનાવવા તઇયાર થતા નથી. એ જાણી અમને અત્યંત દુઃખ યાય છે. અત્રેની વિયમ પરિસ્થિતિમાં આપણે આપણી સંસ્કૃતિ જળવી રાખીએ. આપણી બાવિ પેઢીને ઉજ્જવળ બનાવી એ, અને એ રીતે આપણે આપણી સમાજનું-સમરત જનતાનું-હિત કરવા માં આપણી પરસેવાની કમાઇ સત્કાર્યો કરવામાં વાપરીએ એવું સાદું સત્ય આપણને વેળાસર સમજાઇ જાય એમાં જ આપણું ગૌરવ અને આપણી શોભા છે! આશા છે કે અમારા આ નમ્ર નિવેદન ઉપર દરેક બાઇ બેન વિચાર કરી આપણાં સમાજમાં રૂઢ થઈ એટલાં મોટા ખચો એછા કરવા-કરાવવા, તેને વેગ આપવા બકિતમત અને સામુદિક રીતે સી બાઇ-બેને પોતાના યા બનતું બધું જ કરશે એવી સમરત જનતાને અમારી સહાય, પ્રેમ પુવંક નમ્ર અરજ છે!

વિવિધ વર્તમાન

આફ્રિકનોને પણ હેરાનગતી

કુટોબેનરમાંથી ઢોંઢીબોને કાઢવાનાં છે એ નીતિ અનુસાર ત્યાં રહેતા ડેટલાક આફ્રિકનોને પણ ખસેડવામાં આવ્યા છે. દુઃખદ બીના એ છે કે બ્યારે પુરૂપો કામે મયા હતાં ત્યારે સી બાઇબોને ધર ખાલી કરી જવા જણાવ્યું હતું અને ધરાનો કમજો લઇ લેવામાં આવ્યો હતો. આ સામે પોકારો કરવામાં આવ્યા હતાં કે અમને ધર આપો.

આ સભાએ આ શતાબ્દી ઉજવણીનો અસહકાર કરવાનો દરોખ પાસ કર્યો હતો.

માલીડા કહે છે કે, એછા પમારોથી અશાંતી સ્થપાય છે

(પહેલા પાનાનું અનુસંધાન)

આ બધી વસ્તુઓ માલીડાએ ધ્યાન માં લેવાની દવે જરૂર છે. કામદારો મજૂરી કરી શુમે મરે એ દવે ચલાવી નહી લેવાય.

આને લીધે ઘણા લોકો કામ વગર પણ રખડે છે. જો આજે આ પરિસ્થિતિ ઉપર ખાસ ધ્યાન આપવામાં નહીં આવે તો, હજારો લોકો નોકરી વગરના થઈ જશે.

અમે ખાસ અપીલ કરીએ છીએ કે કામદારોના પમારો ઉપર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે અને તેમાં યોગ્ય વધારો પણ કરવામાં આવે નથી. આ દેશના ઉલોમમાં પણ વધારો યાય તેમજ એકારીનો પણ ધલાજ થઈ જાય."

સ્વર્ગસ્થ પોલાકને અંજલી

ડરખનની એમ. ડે. આંધી ધાય-જેરી અને પારસી રૂસ્તમજી હોલ સંરથાએ મી. હેનરી પોલાકના અવસાનની શોક સભા તા. ૨૬મી ફેબ્રુઆરીએ ભરી હતી.

રેવ. યુનુએ પ્રાર્થના બાદ સ્વર્ગસ્થ ની સેવાની કદ કરતાં અંજલી અર્પી હતી. ત્યારબાદ મી. હોરિસ કે જેને જુના કાર્યકર્તા છે તેમને મી. પોલાકની એળખ આપતાં તે વખતની તેમની સેવાઓ વિશે બોલ્યા હતાં અંતમાં કહ્યું કે, તે સ્મરણો સાથે આફ્રિકાના ઢોંઢીએ માટે હંમેશ ચિરસ્મરણીય રહેશે એમ જણાવ્યું હતું.

મી. એ. ઇરામણે પણ ઢોંઢી કામ વતી સ્વર્ગસ્થને અંજલી અર્પી હતી.

શું નહિં કરવું જોઈએ

ડેટલીક જરૂરી સુચના
બહુ ગરમ પાણીથી રનાન કરવું તુકરાનકર્તા છે. કદાચ તમને હંકુ પાણી ન અમે તો તમે હંકા પાણીમાં થોડું મરમ પાણી નાખીને રનાન કરો.

એકરાએ સામે કહી જ્યુડું ન ખોલસો. અથવા જ્યુડું ન સમજાવતાં તમે ન જાણતા હોવ તેનો અમે તેવો જવાબ ન આપતાં નેટલું જાણતાં હોય એટલો જ જવાબ આપશો.

મોખની વધારે પડતી મેમાનગીરી ન કરતાં મેનોનને અનુકૂળ આવે એટલી મેમાનમતી બસ છે.

ઉતાવળમાં અમે તે ખરીદી ન કરશો. ખબરમાં નિરાતે ખરીદવા જાઓ.

કવામાશુ નેનું આફ્રિકન ટાઉન શીપ બંધાય છે તેમાં આ લોકો માટે જગ્યા નહોતી.

આશિએ સીટી હોલ સામે અને ડોંગ્રેસ આશીસ સામે પોકારો કર્યો હતાં. અંતે મેયરે તેમને તારકાળીક સમવડો કરી આપી છે. ૬-૭ દીવસના પોકારો પછી.

આફ્રિકનો બાડુઆત હોવાથી તેમને ડોટોમેનરમાંથી ખસેડવા કાઉન્સીલને સહેલા પડે છે.

હમણા મ્યુનીસીપલ કેંપમાં તેઓને સમવડ આપવામાં આવી છે. ત્યાં મ્યુનીસીપલ બજારમાં તેઓને મફત લઈ જવામાં આવ્યાં હતાં.

કવામાશુ ટાઉનશીપ

શ્રીનીકસથી ૪ માઈલ દુર આવેલા ડફસરોડના ઢોંઢી વસ્તીવાળા વિસ્તાર માં કવામાશુ આફ્રિકન ટાઉનશીપ ઘણી ડડપે વધતું જાય છે. આમાં હજારો આફ્રિકનો રહેવા આવ્યા છે. આ ચિસ્તારમાંથી મોટા ભાગના હમેશા ટાઉનમાં કામ કરવા જનારા સી પુરૂપો છે.

થોડા વખત પહેલા તેઓને ટ્રેનમાં નિયમીત જવું પડતું ટ્રેન ૨ માઈલ દુર હતી. આથી ત્યાંથી લાવવા લઈ જવા બસોની સમવડ કાપરેશને કરી આપી પણ તેનો તે લોકોએ બાયગોટ કર્યો હતો. કારણ આ ખરચ તેમના 'ખીસા'ને પોસાય તેમ નહોતો.

જુજ મુડીમાં ધરતું બાકું, ટ્રેનની મુસાફરીનો ખચ અને તેમાં બસનો ખચ. તેમના બાયગોટના પરીણામે હવે તેઓને ટાઉનશીપમાંથી ડરખન સુધીની સીધી બસો ચરૂ કરી દેવામાં આવી છે.

શતાબ્દી ઉજવવા સામે વિરોધ

સાથે આફ્રિકામાં પ્રવશની શતાબ્દી ઉજવવા સામે ટ્રિનિડાડ પાકના ૪૦૦ નેટલા ઢોંઢીઓએ સભા ભરી વિરોધ પોકાર્યો છે. તેઓ કહે છે કે કુટોબેનર માંથી હજારો ઢોંઢીબોને કાઢી ચુકવા માં આવી રહ્યા છે ત્યારે આ ઉજવણીનું મદતવ શું રહે છે?

પે. એ. ૫૩૬૦ —— ટેલીફોન ૩૩-૫૬૨૦
ટેલીગ્રાફ એડરેસ : "ભગતકેા"
ભગત બ્રધર્સ (મો) લી.
૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,
જે હા ની સ બ બં.
હોલસેલ અને રીટેઇલ મર્ચન્ટ અને ઇમ્પોર્ટર્સ
ખાસ કરીને હમારે ત્યાં ઇન્ડિયન અને ઇંગ્લીશ ક્લોસરી,
દેશી આયામાં નાંખવાના બત બતના તેલો-અક્તરો,
સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, પીત્તળના અને એલ્યુમીનમના
વાસણો-કાચ અને પ્લાસ્ટીકની બંગડીઓ-
દેરમબોડ અને સ્ટાઇલર તથા બીજા
અનેક દેશી ચીજો કીકાયત
બાવથી મળશે.

હુકી વાતો

ચીનનું બુલબુલ

ખંડેરાવ માના પવાર (શિક્ષણ પરિકામાંથી)

ચીન દેશમાં એક રાજા રાજ કરે. તે બહુ નામીયો રાજા હતો. તેણે એક ક્ષેત્ર મહેલ બનાવડાવેલો કે તેની બાંધણી અને કારીગરીનો કુનીયામાં ભેટો નહિ જડે. તે બેવા દુરદુરના પરદેશીઓ આવે. જેમ અક્ષેલા પ્રવાસીઓ તે મહેલ વગેરેના ભારોભાર વખાણુ પુસ્તકમાં છપાવે.

એક દિવસ રાજાએ પુસ્તક વાંચ્યું: "રાજાનો મહેલ તો ઉત્તમ છે જ. પણ એનાથી જે વધારે ઉત્તમ ત્યાંનું બુલબુલ છે."

રાજાએ તરત દરબાર ભંગો અને પુસ્તકમાંથી બુલબુલની કોપીકત વાંચી સંભળાવી. પછી સૈને સવાલ કર્યો: "બુલબુલ એ શી વસ્તુ છે?"

કોષ્ટએ જવાબ દીધો નહિ. કારણ કે બુલબુલ વિષે કોઈ જ કંઈ જાણતું નહોતું.

રાજાએ કહ્યું: "પરદેશીઓ બુલબુલને જેમ જાણ, છતાં હું, તમે કે આપણા રાજ્યમાંના કોઈપણ બુલબુલને જાણે નહિ, એ એાની નવાઈની વાત છે! મારે પ્રધાનજી, એ બુલબુલની બાજ કડાવો."

પ્રધાને રાજ્યના એકેએક ભાગમાં ફોરોધાર માણસોને મોકલી દીધા. પ્રધાન પણ અધેય ધ્રુમવા લાગ્યો. દિવસ પર દિવસ વિતવા લાગ્યા, પણ બુલબુલનો પત્તો લાગ્યો નહિ.

પ્રધાનને માથે બુલબુલ શોધવાની જવાબદારી હતી.

એક દિવસ પ્રધાન અને તેની ધણિયાણી વચ્ચે બુલબુલની વાત ચાલી રહી હતી. તે તેમના ઘરમાં વાસીકું વાળતી બીજીની દીકરી સાંભળી મઠ. તે ખેંસી જઈ: "બુલબુલ તો મારી મા રહે છે, તે જન્મલમાં છે."

પ્રધાને નવાઈ પામી પુછ્યું "શું તું ખડું કહે છે?"

દીકરીએ કહ્યું: "ખાતરી કરવી હોય, તો ચાલો મારી સાથે, ખતાલ."

આ સાંભળી પ્રધાનનું શેર લોહી વધ્યું. વિલંબ ન કરતાં પ્રધાન પોતાના માણસો સાથે તે ઊંકરી સાથે જાય ચાલ્યા. રાજાવાની ઊંકરી, માથે ઊંકડાં, જન્મલો વટાવવા છેવટે એક ગીચ જન્મલમાં આવી પહોંચ્યાં.

પેલી ઊંકરી બોલી: "આ મારી માનુ જન્મલ આવી પહોંચ્યું. ચાલો આમળ."

સૌ ઊંકરીની પાછળ પાછળ ચાલ્યા, દુરથી એક અવાજ સંભળાયો. પ્રધાને ઊંકરીને પુછ્યું "આ બુલબુલ બોલે છે?"

ઊંકરીએ કહ્યું: "નાહ, એ તો કાકાકોવા બોલે છે."

થોડેક દુર ગયા એટલે બીજી જ જાતનો અવાજ સંભળાયો.

એક પુછ્યું: આ બુલબુલનો અવાજ છે?"

ઊંકરીએ કહ્યું: "ના, એ તો મેનાનો અવાજ છે."

વળા આમળ ચાલ્યાં. ઊંકરીએ આંખોથી ખતાવી કહ્યું: "પેલી મારી માની કુંપડી આવી. ત્યાં ચાલો." સૌ ચાલ્યા.

કુંપડી પાસે પહોંચતા જ મીડો અવાજ સંભળાયો.

પ્રધાને પુછ્યું: "આ બુલબુલ બોલે છે?"

ઊંકરીએ કહ્યું: "હાહ, બુલબુલ બોલે છે! પેલું આસો પાલવની ડાળ પર બેઠું છે તે."

પ્રધાનથી બુલબુલને જોતાં જ બોલી જવાયું: "વાહ! કેવું મનોહર! એનો અવાજ પણ કેવો મધુર! પણ એને પકડાવ કેમ! એને લઈ જવાય કેમ!"

ઊંકરી બોલી: બીબા પંખીઓની જેમ એ પણ મારી મા સાથે ઢળા મરું છે. એ પકડી આપશે."

આટલી વાત યદ્ય એટલામાં ઊંકરી ની મા અને તેનો બાપ આવી પહોંચ્યાં. માને માથે લાકડાનો ભારો હતો અને બાપ પાસે પાકાં ફળો ભરેલો ટોપલો હતો. ઊંકરી તેમની પાસે ફોટી મઠ. તેણે પ્રધાન વગેરે આખ્યાની વિખતવાર વાત કહી.

મા અને બાપએ સૌને પાણી પાઈ અને ફળો ખવડાવી સાફ સ્વાખત કર્યું.

માએ કહ્યું: 'તમને અજણવાને દેખા કોઈ પંખી આવશે નહિ. મારે સૌ કુંપડીમાં ખેસી જાઓ."

સૌ ખેસી ગયાં એટલે માએ પંખીઓને ભાવતું ચણુ કુંપડીના આંગણમાં વેધું. સૌ એકઠા બેકડ આવી ચણવા લાગ્યાં.

પોપટ આવ્યા, મેના આવી, મેર આવ્યા, કાકાકોવા આવ્યા, કાખર આવી, ચકલાં આવ્યા, બુલબુલ આવ્યા વગેરે વગેરે તમામ જાતનાં પંખી આવ્યાં. મા આંખણમાં મેટાં મેટાં ચણુ નાખતાં જ જાય. પંખીઓ ચણુ ખાતાં જાય અને મા સાથે ગેલ કરતાં જાય. કોઈ માને ખબે ખેસે, કોઈ ખેણે ખેસે અને કિલખિલાટ કરે.

એક બુલબુલે આવી માના ખેણા માં ખેસી ગયા માંડ્યું. મા રોજ ચણુ નાખે તેથી જાણે ઉપકારનું ગીત ગાતું ન હોય!

માએ બુલબુલને પંખીઓ અને પકડી લીધું. પ્રધાનને સોંપ્યું. સૌ દરખતેર રાજવાની તરફ પાછાં જ્યાં.

રાજાએ ઊંકરીને ભારે ઈનામ આપ્યું અને એક સોનાના પાંજરામાં બુલબુલને મુક્યું.

રાજા તો બુલબુલના રંગરૂપ જોયા જ કરે, તે આય તે એક જાને સાંભળ્યા જ કરે. બુલબુલનું પાંજરું સાથે ને સાથે જ રાખે. તે બુલબુલ રાજાને પોતાના જીવ કરતાં જે વહાઈ યઈ પડ્યું!

કેટલાંક વર્ષોથી એ રાજાને દરદ લાગુ પડેલું. રાજા દવા ખાઈ ખાઈને કંટાળેલો. તેનું ધ્યાન દરદના કુઃખાવા માં જ ચોટેલું રહે. પણ જ્યારથી બુલબુલ તેની પાસે આવ્યું ત્યારથી તેનું ધ્યાન દરદના વિચાર પરથી બુલબુલના વિચારોમાં પરોવાયું. બુલબુલ તો ગીતના આનંદમાં મસ્ત રહેવા લાગ્યું. પછી તે બન્યું પણ એમ કે રાજાનું દરદ દિનપર દિન ઘટતું ચાલ્યું અને રાજા સાવ નિરાગી મઠ ગયો!

કેટલોક વખત વિત્યા પછી દુરદુરના પરદેશી વેપારી તરફથી એક બનાવટી બુલબુલ રાજાને ભેટમાં મળ્યું. એ બનાવટી બુલબુલ પેલા બુલબુલને આ-બેકુબ નખસિખ મળતું. તેનો અવાજ અને તેનું ગીત પણ પેલા બુલબુલના જેવાં જ. પણ ફેર એટલો કે બનાવટી બુલબુલને એક ચાવી આપે તો હડે અને બીજી ચાવી આપે તો ગાવા માંડે.

રાજાને બનાવટી બુલબુલ પણ મઠી મળ્યું. તેને પણ પોતાની પાસે ને પાસે જ રાખે.

બનાવટી બુલબુલ રાજા પાસે આવ્યું ત્યારથી પેલા સાચા બુલબુલનું મન નારાજ રહેવા લાગ્યું. એક દિવસ તે લામ સાધી પાંજરામાંથી હટી ગયું. રાજાએ મન વાળ્યું કે 'કંઈ નહિ, બીજું તો છે ને.'

પણ સાચા બુલબુલનો કુદરતી અવાજ અને બનાવટી બુલબુલનો

અકુદરતી અવાજ એ બેનો બેદ, એ બેનો અસર, રાજા ન સમજ્યો.

રાજાનો કેટલોક વખત તો ઠીક ઠીક ગયો, પણ પછી થોડે થોડે તેનું મૂળનું દરદ ઉપડી વધતું ચાલ્યું. અને પછી તો રાજા પચારીવચ થયો. તેના દરદે માજા મૂકી સૈને લાગ્યું કે રાજા હવે થોડા દિવસના મહેમાન છે.

પ્રધાન તથા દરબારીઓને લાગ્યું કે રાજાની હવાતીમાં તેમના વડા કુંવરને, રાજ્યાભિષેક યદ્ય જાય તો સાફ. તેથી તેમણે રાજાની સંમતિ મેળવી અને રાજ્યાભિષેકની ખંટપટ કરવા માંડી.

તે જ રાતે પેલું સાચું બુલબુલ ઉડતું ઉડતું આવ્યું અને રાજાની પચારી પર-રાજાના કાન પાસે ખેસી ગયા માંડ્યું. રાજાની આંખમાં તે જ આવ્યું. તેના શરીરમાં ચેતન પ્રકટ્યું. બુલબુલને જોતાં જ તેનો આનંદ પારાવાર વધી ગયો. તે એકદમ જોડો યદ્ય ગયો. બુલબુલે કોઈ દિવસ નહિ આજીવું તેવું અને તેટલું માયું. રાજાનું દરદ તો એક રાતમાં દુર યઈ ગયું.

બીજો દિવસે રાજા તો સાજો નરવો મઠ ગયો. મહેલમાં અને તેની નમરી માં દરખતો પાર ન રહ્યો. વડા કુંવરને રાજ્યાભિષેક મુલતી રહ્યો.

લોકો પેલા બુલબુલની દેવ તરીકે પૂજા કરવા લાગ્યા. પેલા બનાવટી બુલબુલને ભાંગીતોડી નાંખ્યું એક પુષ્ટામાં. લોકો સમજી ગયા હતા કે સાચા બુલબુલને પ્રતાપે જ રાજા ચેતના મેંમાંથી ખચી ગયા હતા!

સુકાં મરચ્યાં

૩૩ રતલી યુણીની શી. ૩૬-૦, ૫ યુણી અપવા વધારે માટે શી. ૩૬-૬ યુણી, કુર્કોમ ઝોાઈલ ૪ માલ ના દીનની શી. ૪૭-૬, બકાવા લી ૩૭ રતલી દીનની શી. ૭૫-૦.

MAARMANS PTY LTD. Box 26, Phone 128, Brits Transvaal.

માથે બાંધવાની રીબન અને વેણીઓ

મખમલ, સાટીન, દાફેટા સીટકની, રીબન અનેક રંગ, ડીઝાઇન અને સાઈઝમાં મળશે, લગ્ન મંડપ અને મોટર સજ્જાગરવા માટે જરૂરયાત ધ રીબનો મળી શકશે.

ખચ્યાં માટે મખમલ, અને રેસમ તથા ફેટની ટોપીઓ 'કીકાયત ભાવે બનાવી આપવામાં આવશે.

અ'મોટે બાંધવા મખમલ, રેસમ, કોટન વિગેરેનાં કુલોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના ઘોચર મળશે.

ટેબલ પર સુકવા માટે પ્લાસ્ટીકના સુદર કુલો મળશે.

ટેકાણું : માખરો હેટસ (ઓ.) લી. લેડીઝ એન્ડ ચીલ્ડરન્સ હેટ મેન્યુફેચરર.

ફોન : ૮૩૫-૬૬૮૨ પહેલે માળે, બોક્સ પરપ૭. માર્સર મેન્સન્સ - ૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, - જોહાનીસબર્ગ.

લગન પ્રસંગે માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે રોસયલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોર્ડ પલ્ ભાગમાં તમારે મુકામે આની રસોઈ કરવાનો અમે હતાકટ વર્કશ્યુ.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(ધી કેનર મીકાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રાટના ખુલ્લાપર - ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪   ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

લુકશીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર ઈન્ડિયાના કોર્ડ પલ્ બાગની હવાઈ ટ્રિવિયાઈ અગર જમીન માગે મુસાફરી કરવા ઘેર બિંદાં અમારી મારફતે લુકશી કરો છ'દમી, આજ, ચોરી, દુસ્લક, બહરમાત, પ્લેટબ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે લતરાવા આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ સ્વીચરન્સ સર્ટીફિકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લખતી જાખતોમાં કોર્ડ પલ્ ડી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ. નેચનલ ઓરિયન્ટલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓરિયન્ટલીયા અને ષોર્ટશાલર ઈનરચુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033.   26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

આંબા અખખ, લીલી અખખ, રતાળ અને સુરજની ગ્રાસમ સાલુ છે. આદુ પેની ૮ રતલ, લસણ શી. ૧-૩ રતલ.

પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

દુધી અને ચેવલી પાન બનર ભાવ, પોસ્ટેલ જુક. બારશીઠ ગોલ શી. ૧૦-૬ લાંબી અને રક્ષેર બારશીઠ શી. ૧૬-૧ ડબલ.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીબન કેંગોના ઓરડરો હપર પુરવ ધ્યાન આપી કોર્ડ પલ્ વસ્તુ પરમીટ કરાવી મોકલશ્યુ.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251.   DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડશ્યુ, સુટ, ઠાઈનીબરુમ સુટ, વોઈરોબ, હરેસીબ એસ્ટ, સાઈક બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, લુક કેસ, ટેબલ, તાન કીફાયત લાવે ખરીદી કરશે. બંને પધારી લાભ લેવા લુકશે નાહ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ફેરેસર—

એ હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર પાવ છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. આજ રોકડા કાલેના પ્રાઈસ લીસ્ટ મ'આવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP. J'BURG.

PHONE 33-4691.

BOX 2526.

હીંદની મોટામાં મોટી વિમાની કમ્પની તમારી સેવામાં

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડીયા ઈન્સ્યુરન્સ

કંપની લીમીટેડ

સાઉથ આફ્રિકાના એકજ મુખ્ય પ્રતિનિધિ

રસ્તમજી જલભાઈ રસ્તમજી

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

સેવા અને નિર્ભયતા

માટે અમને મળો.

બધી જાતના વિમાઓ અમે ઉતારીએ છીએ.

પી. ઓ. બોક્સ ૧૬૧૦.

રેસીડેન્સ : ૧૧૧ ઇલેવનથ એવન્યુ,
ડરબન,

ટેલીફોન :

ઓફીસ : ૨૫૮૪૫

રેસીડેન્સ : ૩૬૪૧૩.

હિંદનો પત્ર

(અમારા અખરખત્રા તરફથી) ૨૬-૨-૫૯.

હિંદની મહાન નહેરુ

રાજસ્થાનમાં બંધાતી નહેરુ કદાચ સમસ્ત દુનીયામાં સૌથી મોટી નહેરુ હોવાનું મનાય છે. આ નહેરુ વાટે આ દેશને ચોરસ માધ્યમ પાણી પહોંચાડવામાં આવશે. ૪૨૫ માધ્યમ તેની નહેરુ હશે જે ૧૮૫૦૦૦ ઇંચલા ભાગમાં હશે અને નિચે ૬૦૦૦ હશે. જેમાંથી ૧૩૪ શીટ પ્લોબી નહેરુ કે કે જે ૨૧ શીટ લંબી હશે તે પાણી પુર પાડશે.

હિંદી ઓફીસર પર હુમલો

પાકીસ્તાન સરહદ પર કામ કરતાં કર્ટમ ઓફીસર પર હોમલે હુમલો કરી તેમને ધામલ કર્યા છે. હાલ તેઓ હોસ્પિટલમાં સૂરવાર લઈ રહ્યા છે.

બાનને થએલો અકસ્માત

ખાંડગાધી સુરેન્દ્રનગર જતી બસમાં બનેપાઓની વળતી પાટાને અકસ્માત થયો હતો. વર કન્યાને સહેજ ધળ થઈ હતી પણ તે બાળકોના મરણ થયા હતાં. ગયે વરસે આજ ઠેકાણે અકસ્માત થયો હતો.

બાંગ્લાની ટ્રેનને અકસ્માત

૨૧મી ફેબ્રુવારીએ ખાસ બાંગ્લાની ટ્રેન હતી તેને અબ્દેર પાસે યુડસ ટ્રેન સાથે અથડાતા અકસ્માત થયો હતો. આથી બે સ્ત્રીઓ અને પાંચ પુરુષોને સારી રીતે ધળાવેલો થઈ છે. બંને ટ્રેન ના ડ્રાયવરો અને ક્વોર્ટરમેનને પણ મંબીર ધળ થવા પામી છે.

મોલાના આઝાદને અંગલી

મોલાના આઝાદની પ્રથમ સંવરતરી પ્રસંગે દીલ્લી કોંગ્રેસે બરેલી બાહેર સમામાં રાજેન્દ્રપ્રસાદે આઝાદને અંગલી આપી હતી. તેઓએ જણાવ્યું કે મોલાના આઝાદ એક આઝાદીના નીડર લડવૈયા હતાં અને જમાનાઓ સુધી તેઓ નવી પેઢી માટે "અનુભવોના ખાનના રૂપ" રહેશે. તેઓ જીવાન હતાં ત્યારે તેમના દીલમાં સ્વદેશ ભિમાનનો અગ્ની પ્રજ્વળતો હતો અને તે ઉમ્મર સાથે વધતો જાય જાય.

"અધકાર ભયો" દિવસે હતાં ત્યારે પણ તેઓ હિંદુ મુસ્લીમ સંમંદ્ય ના હિમાયતી હતા. બપોરે ભાગલા પડ્યા ત્યારે પણ તેમના દીલમાં સંમંદ્ય ની ઓશા હતી. અને મુસ્લીમોને શાંતિપતાની વાતો કરતી એ યુન્દો છે એમ કહેતા.

આચાર્ય કીપ્પાનીએ જણાવ્યું કે, તેઓ જેને માટે જીવ્યા અને મર્યા તેમાંથી વર્તમાન પેઢીએ ઘણું શિખવા તું છે. મોલાના આઝાદ એ પેઢીના હતાં કે જેઓએ આઝાદી માટે લડતો લડી હતી.

શ્રી ઢેબરે કહ્યું કે તેઓ ગંભીર ધાર્મિક માનવી હતાં. તેઓ ધરલામને સાચા રૂપમાં અનુસરતા અને સત્ય તથા માનવતાને પ્રથમ સ્થાન આપતા તેમનું સ્વદેશભિમાન માનવજાત પ્રત્યેના તેમના પ્રેમમાંથી ઉદ્ભવેલું હતું.

શરમ ભયું

કપીધવજ પાસે આવેલા પવિત્ર તળાવમાંથી પાણી લેવા માટે હિંદુઓ એ હરીજન ટોળાને પધરો ફેટી ધળ પહોંચાડી હતી. કેગ જીલ્લાના સુધારકો એ અછુત પ્રશ્નોને અંત લાવવા ને કાર્યક્રમે ઘડવા હતાં તેમાં આ કુડમાં થી પાણી લેવાનો પણ એક કાર્યક્રમ હતો. કેટલાક હરીજનોને ધળ થયાનું જણાવાય છે. કેરા જીલ્લાની કોંગ્રેસના ઉપ-પ્રમુખ કાંતા ત્રીવેદીએ હરીજનોને આ શરમભરી રૂઢીને અંત લાવવા વધુ બળથી ધસારો કરવા જણાવ્યું હતું.

સોવીયેટનું પ્રતિનિધિ મંડળ

પાંચ સભ્યોનું સોવીયેટ યુનીયનનું પ્રતિનિધિ મંડળ ત્રણ અઢવાડીયાના હિંદના શુભેચ્છાના પ્રવાસે આવી ગયું છે.

ઉપ-પ્રમુખ શાષાકુબુને એમનું ખાવ ભયું સ્વાગત કયું હતું.

પ્રતિનિધિ મંડળના નેતા મી. એન્ડરેવે જણાવ્યું કે, "સદજીવનના પાયાના આદર્શોને અનુસરી હિંદ અને રશીયા વચ્ચે મંત્રી ભયો સંબંધ કાયમ રહશે અને તે વધુ મોટો થયો જશે." તેમના રાજ્ય દરમ્યાન તે હિંદીઓ ના જીવનને અનુભવ મેળવશે અને મજુરો તથા સામાન્ય પ્રજાને સહકાર સાધશે.

પાકીસ્તાનમાં લશ્કરી કોર્ટ

પાકીસ્તાનમાં ત્રણ મહીને લશ્કરી કોર્ટો નાણુદ કરવામાં આવી હતી તે ફરી પાછી તા. ૧-૩-૫૯થી સજીવન કરવામાં આવી છે. પ્રમુખ અબુલ ખાને આને બાહેર કયું કે, જે ફરો મીલીટરી કોર્ટના હશે તે ફરો ખીજ કોર્ટ કોર્ટમાં ચલાવણ નહી શકે અને મીલીટરી કોર્ટનો સુકારો નફેર રહેશે.

આમ કરવાના કારણ રૂપે તેઓએ જણાવ્યું કે દેશમાં કાળા બજારની બંધી ફરી જોરથી શરૂ થઈ છે. આનો કડક સામનો કરી દેશને બચાવવો પડશે.

હિંદમાં સ્થીર લોકશાસન

યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સના એલચી મી. ચામલાએ તેમના માનમાં બરાપલા એક સમારંભમાં ખોલતા જણાવ્યું હતું કે, "અમેરીકાના લોકોએ પોતાનો ટેકા હિંદને આપવો જોઈએ કારણ હિંદ "મહાન પ્રયોગ" કરે છે. હિંદના લોકશાસને લંબી જડ ધાલી છે અને એ અમારે માટે ગર્વ બરી ખીના છે. એશીયાના ખીજ દેશોમાં બપોરે લોક શાસન હલી ઉઠ્યું છે અને ઉખડી મયું છે ત્યારે હિંદમાં સ્થીર થતું જાય છે એ ઓછા અચરજની વાત નથી.

હિંદ અને અમેરીકાના જાતીબેદની તુલના કરતાં ચામલાએ કહ્યું કે અમેરીકાની જેમ હિંદમાં પણ અધારણ સર કાયદાને જાતીબેદને નાણુદ કર્યો છે. પણ હજી હિંદ પોતાના ધ્યેયે પહોંચ્યું છે એમ કહી નથી શકાતું. જેમ અમેરીકા પણ હજી નથી કરી શક્યું છતાં બંને દેશો પોતાના પ્રયત્નો તે દીશામાં ચાલુ રાખે છે એ હર્ષની વાત છે.

એ મીનીટનું મીન
ખાપુ નિવોધ દીને એટલે ૩૦મી જાન્યુવારીએ સમસ્ત ભારતમાં સવારના ૧૧ વાગે ૨ મીનીટ માટે સાર્વજનિક મીન પાળવાનું સરકાર તરફથી વાદી બહાર પાડી જણાવવામાં આવ્યું હતું. ૧૧ વાગે બરાબર સરકારી તોપો ફેટી સમય સુચવાયો હતો અને ફરી પાછી બે મીનીટ બાદ ખીજ તોપ ફેટી મીનની સમાપ્તી જણાવાઈ હતી.

નાગા બળવાખોરો હુમલો

ફેબ્રુવારીની ૨૧મી તારીખે આસામ માં નામજનક ચાહ ખેતરોની હોસ્પિટલ ઉપર નામા બળવાખોરોએ હુમલો કર્યો હતો જેને પરીણામે બે સ્ત્રીઓ તું મરણ થયું હતું અને પાંચને સખત ધળ થઈ હતી.

જેઠા થોડાક વખતથી નામા બળવા ખોરો ચાહના ખેતરો ઉપર હુમલાઓ કરી રહ્યા છે.

શુક્રકોર્પીમ, ધનકમ ટેકસ રીટ-સં, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલીવરન્સ અને ધનસ્થોરન્સ માટે મળો :

આર. વીઠ્ઠલ
૧૨ બાકંલી આર્કડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, ફોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, બેહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ !
સ્ત્રીઓ અને પુરુષો માટે

ઘડીયાળ !

૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જુલનાં
ઓટોમેટીક કેલેન્ડર.

- * રોમર
- * રોટરી
- * લોકો
- * ફસર

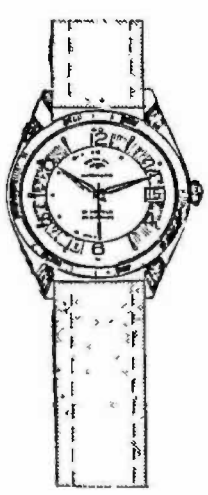
વિગેરે દરેક જાતનાં ઘડિયાળ.

ઉપરાંત પુરુષોનાં શર્ટ સુટ, પાયજામા વિ.
તેમજ બાળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે

બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન : ૮૩૫-૨૬૦૧.

વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.
૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, બેહાનીસબર્ગ.

ગાંધીજીનું ગૃહમાધુર્ય સ મા ચા ર સં ગ્ર હ

બાની નેલ દાયરી

પૂ. બાનો મહાશિવરાત્રી અને શનીવારે એ નિવૌણ દીન છે. આ નિમીત્તે આ શેડ બા શાહિત્ય પીરસીએ છીએ.

પાંચ વાગે પ્રાર્થના-નિત્યક્રમ પતાવી કાશી પીઠી, બાપુજીની ટપાલવાંચી, ગીતા-ભામવત વાંચ્યું. બાપુજીના સુંદર પત્રો આવે છે. બહેનો તો ગીતાજીના અધ્યાયની માફક વાંચે છે. ઘણી બહેનો તો અચૂક અચૂક નિશ્ચય પથ કરે છે. મેં અશ્વિતના દાખલા ક્યો, બાપુજીએ પાઠમાં અચૂક ભુલો મતાવી તે ફરીથી લખ્યા. અહીં તો બહેનોની ભરતીઓટ થયા કરે છે. કાંઈ કાંઈ બહેનો તો બંધને વરસની ઓકરીઓને લઈને આવે છે. નાના બાળકોને જોઈને મને ખુબ જ દયા આવે છે. ઓકરાંઓ બિચારાં ખુબ રડે છે. માંડ દુઃખ આવે છે તે તો આપી દઈ છું. પથુ બીજાની મામણી કરું છું તો મુખરિન્ડેન્ડ સાહેબ એમ કહે છે કે ઓકરાંઓને રાખવાનો અહીં રિવાજ નથી. તેથી દુઃખ ન આવે. તેની મા એમ કહે છે કે ઘેર કાંઈ રાખનાર નથી એથી અહીં લાવવું પડે છે. સ્વતંત્રતા માટે ગામડાંની બહેનોમાં પથુ આવી ભયુતિ આવી મઈ છે : હું તો એમ કહું છું કે તમારે ઓકરાં ઓને લઈને અહીં ન આવવું. એક પાટીદાર બહેન બે ઓકરા લઈને આવી છે એક ૧૦ વરસનો છે, અને એક નવ મહિનાનો છે, હમણાં તો તાપ પથુ ખુબ પડે છે. ડોક્ટર લગભગ રોજ આવે છે. હું નિયમિત કાંઈ છું. અહીં એકધારે કંતારો તો આ વખતે બાપુજીનાં કપડાં કાંરા ઢાંચના સૂતરની પાટીનાં કરાવવાની ઇચ્છા છે. મારું સૂતર ઓકરીઓ લઈ ભપ છે. કાંઈ પરજો તો તેમાં આવવું પડે અને કાંઈ ઓકરી ગાગે એટલે ના ન પડાય. ઓકરીઓ પથુ બિચારી

સંકાય પામતાં પામતાં મામતી હોય છે. આને એક બહેનને ખુબ તાવ ચડ્યો હતો. તેનું માથું દાખ્યું. માથે બામ ધર્યો. ઓકરી બિચારી ૧૮ વરસની જ છે. બહુ જોરમાં તાવ આવે છે. મામડાની છે. ગભરાઇ મઈ છે, પથુ બાપુજીનો આજે કામળ વચાઓ એટલે રાતી હતી તે અંધ પડી. મારી તબિયત ઠીક થાય છે. અંગ્રેજો શું કરવા ઇચ્છે છે તે કાંઈ ખબર નથી પડતી. બાપુજીને ઈશ્વર ક્યાં સુધી તાવશે! બાપુજીની તબિયત કમ રહેતી હશે? કટલાખ મહિનાથી બાપુજીનાં દર્શન નથી ક્યાં, એમ ધરીક વાર નિચારે તો ચડી મઈ, પથુ તરત મને થયું કે આ ઓટો વિચાર છે. આને હોંફરતાન આખાની પરીક્ષા છે. કોઈક દહાડો તો ઇશ્વર ન્યાય કરશે જ. ગયા વખતે બાપુજીએ હોંટીમાં લખીને શુભરાતીમાં તરજીયો કરવા મોકલ્યો છે તે રાતે કરીશ. પાટી અને ચાક મંગાવ્યાં છે. બાપુજી આટલાં બધાં કામોમાં પ દાયે કપડાં ધુએ છે...

(નેલમાં પૂ. બાએ આ પ્રમાણે નોંધ લખી હતી. એ વાંચીને પૂ. બાપુજીએ નીચેનો પત્ર લખ્યો.)

ભુલ સુધાર

૨૦મી ફેબ્રુઆરીના અમારા અંકમાં "શ્રીટસમાં દુકાન વેચવાની છે" એ જ. ખ માં મેન રોડને બદલે "માઇન ઉપર" લખાયું છે.

બા,
તારી રોજનિશી મળી. આ વખતે તે તારા મનમાં આવેલા વિચારો લખ્યા છે તેથી રાહ થયો. હું જોઈ છું કે સુદમતાથી તને મારી ચિંતા કાશી રહી છે. તુ મને સંપૂર્ણ રીતે ભગવાનના દાયમાં સોંપી દે, અને પછી જો કે આપણામાં કેવું બળ જાગે! તારાથી બીજી બહેનો ને પથુ ધણે લાભ થશે. તેં લખેલું છે કે નાનાં ઓકરાંઓને લઈને મામડાં ની બહેનો નેલમાં આવે છે. તેને હું સફળતાવું સુંકર શુકન કહું. મારી તેમાં જ સફળતા છે. ગ્રામ્યબહેનોનાં હૃદય સુધી આઝાદી પહોંચે છે એના કરતાં બીજું શું જોઈએ? ધરખાર, પતિ સંસાર તજીને પથુ નાના ઓકરાં ઓને લઈને બહેનો જાગી છે, એ બહેનોને ખરેખર હૃદયથી માંડ માથું નમે છે.

(સંકીર્ણ મુદ્ર ગાંધી)

—સોમવારે ડરખનના સીટી હોલના દરવાજા સામે કેટલાક ભાઈઓ અને બેનો પેકાડે લઈને ઉભા હતાં જેમાં "પોસ્ટમેનરમાંથી અમને કાઢો" નહી "અમારા પૂર્વ જોની ભૂમી છે" ન્યાય ઇચ્છીએ છીએ" વિગેરે લખ્યું હતું.
—યુ. એસ.ના સાત વેપારી પ્રતિનિધિ મંડળના સભ્યો હોંદ આવ્યા છે. તેઓએ બે પંચ વર્ષોનું ચોખ્ખા પછી ને પ્રગતી દોરે સાધી છે તેની તારીફ કરી જણાવ્યું કે, યુ. એસ. પોતાના નાણા અહીં રોકે તે તે ઘણું ચોગ્ય ગણ્યો.
—એ માણસો બેસી શકે તેવું પ્રથમ હોંદ બનાવટવું વિમાન દિલ્હી એવર પોર્ટ પર ઉડ્યું હતું.
—આંકડકન ઈન્ડીયન ડેવિસના પ્રમુખ ડો. વાય. એમ. દાહુએ મીનીસ્ટર સ્વાર્ટને એક તાર કરી આર્થિકન સીઓની પાસ ચળવળને દાખી દેવા ને અમાલુસી પથુ આચરવામાં આવે છે તેનો વિરોધ કર્યો હતો.
—પરશીયાના એક ગામમાં વાવાઝોડા ને લીધે ૫૦૦ માણસો મરણ પાગ્યા અને ઘણા ધરખાર વિનાના થયા છે.
—"બોટે તેની જમીન" એ ન્યાયે ભારત માં મોટા શહેરોમાં "રહે તેનું ઘર"ની ડુએસ શરૂ કરવા શ્રી શ્રીમનનારાયણ અખરવાલે વિનોબાજીને સૂચન કર્યું હતું. જે બાકુત લાગ લગત ૧૫-૨૦ વર્ષ બાકુ બરતો હોય ત્યાર પછી તે ઘર તેનું યજ જવું જોઈએ.

—કલકત્તાના ગોઠી કામદારો તા. ૨-૩-૫૯થી હડતાળપર ઉતર્યા છે. તેઓએ પગાર વધારાની માંગણી કરી હતી. આવી હડતાળ છેલ્લા ચારમાસ માં આ આક્રમી પડી છે.
—શ્રીટનની સરકારે ૩૫૦૦૦૦ પાઉંડ આપી ધાનામાં ને પાલીમેન્ટ્રી હોલ વડા પ્રધાનને રહેવા માટે બાંધ્યો છે તેની ઉદ્ઘાટન વિધી ડો. નંદુમાએ તા. ૨-૩-૫૯ના કરી હતી.
—કરાચીમાં ઇન્ડો-પાક મરહતો રજમી ફેબ્રુઆરીએ શરૂ થઈ હતી. આ મરહતો વિશે લોકસભામાં બોલતા વડા પ્રધાન નહેરુએ જણાવ્યું કે, હોંદના પ્રતિનિધિ ઓએ ને આસામની સરદારો પર વારંવાર ને જોળી વાર થાય છે તે વિશે વાર પુર્વક સવાલ રજુ કર્યો છે.

—સુરત શહેરની આજુબાજુના ગામ ગામોમાંથી છુપી પોલીસે ૧૮ મથુ અને ૧૫ શેર ફાટ અને પોણા નવ મથુ તાઠી કબજે કરી તેનો નાશ કર્યો હતો. રતીકાલ રજુહોડને આ યુદ્ધાસર પકડવામાં આવ્યો છે.

—**લડ સ મા ચા ર**
તા. ૨૨-૨-૫૯ના દિવસે જ્ઞાલ પોર નિવાસી શ્રી પ્રભુભાઈ દાહુભાઈ ના વડીલ પુત્ર શ્રી બીખાભાઈની પુત્રી ચિ. ભદ્રાવતી મેનના શુભ લગ્ન કર્યા (કાલ એરમીલો) નિવાસી સ્વ. બાણા ભાઈ રતનજીના પુત્ર ચિ. રજુહોડભાઈ સાથે ટ્રીચાડે સંક્રમિ થયાં હતાં.
નવંદ પતીને આશીર્વાદ આપવા માટે સમાં, રનેહી, મિત્રો પધાર્યા હતાં.
આમંત્રણને માન આપી, પધારવા બદલ તથા કામકાજમાં મદદ કરવા બદલ બંને પક્ષે તરફથી સો કાંઈનો આ પત્રદારા આભાર વ્યક્ત કરવા માં આવે છે.

* * *
પિટના પરજુભાઈ જગાભાઈ મીસ્ત્રી ની પુત્રી ચિ. મણીબેનના લગ્ન ઇચ્છેશા નીવાસી સ્વ. મહુભાઈ બાણાભાઈના પુત્ર ધનજીભાઈ સાથે તા. ૧-૨-૧૯૫૯ ના પીટ મુકકામે અનેક રનેહીઓના આચિર્વાદ સાથે થયા હતાં.

સાભાર સ્વીકાર :
પરજુભાઈ જગાભાઈ મીસ્ત્રી,
પીટ પા. ૧-૨-૫૦
બીખાભાઈ પરજુભાઈ,
ટ્રીચાડે પા. ૨-૨-૫૦
રતનજીભાઈ કારાભાઈ,
ઇરમીલો પા. ૧-૦-૫૦
કાલ્યાભાઈ વનમાળી,
ડરખન પા. ૧-૧-૫૦

DAYA'S AGENCIES,
REPRESENTATIVE FOR
THE NATIONAL MUTUAL LIFE
(ASSN. OF AUSTRALISA LTD.)
જાહેશીના વીમા ઉત્તરાવવા તેમજ પરદેશ જવા પાસપોર્ટ, ઈમીગ્રેશન ઈન્-માઈ અને હવાઈ વિગાન મુસાફરીને લગતાં કામકાજ માટે હમારી સલાહ આપને કપયોગી થઈ પડશે એવી આશા રાખું છું.
મળો યા લખો :
13 BARKLEY ARCADE
38, Market St, cor. Diagonal St,
Phone : 335961 JOHANNESBURG,
P.O. Box 2302.

યાચના !
(ખંડ હરિગીત)

નથી કનક કુજ કને,
નથી ધન મારી કને;
પણ! આવ પણે દેયે,
સ્ત્રીકારી ધરા દેયે!

દેવી, વંદુ મરજો,
બુદ્ધિ-આયુ દે ને!
તો તવ સેવા કાળે,
કાંઈક કરે જીવન માંડે!

રચનાર ; કાંતિ મહેતા (આમચકના)
(શ્રી ગાંધી ભારત વિદ્યાલય,
નેહાનીસખર્ગ.)

માસ્ટર બ્રધર્સ (મી.) લીમીટેડ

બત બતનાં નાયબન, રેલમી તેમજ સુવરાઈ કાપડ, ઓગો બાળકો અને પુરોષો માટે જીતમ બતના જુલન નર્સી, પુલોવર, કારડીગનસ અને બચ્ચાઓ માટે-બુટીક, બીપ્સ, બ્લેન્ડેટસ, સોલ્સ; નેપશીન્સ વિગેરે.

ફરેક બતનાં માલ માટે તપાસ કરવા લલામજી.
૪૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.
ફોન : ૮૩૫-૬૭૮૬
બોક્સ ૧૫૪૯.

હમણાજ આવેલ શીપમેન્ટ

ફરેક જાતની અગરબત્તીઓ જેવી કે "ત્રણ રોજ" ગેટવે ઓફ ઇન્ડિયા, અસોહાદરબાર, સુમધી રાણી, ચામેલી, લતા મંગેશકર, વાંસંતી, કપ્પુ દરબાર વિગેરે. અમારા પ્રાઇવેલીસ્ટ માટે લખો. (અમે ફક્ત હોલની બનાવટનીજ અગરબત્તીઓ રાખીએ છીએ.)

લીલું આફુ ૬ પેની રતલ	માલ બરોબર પેક કરી ચલાવીશું.
લીલી હળદળ શી. ૧-૦	
આંખા હળદર શી. ૧-૦	ઓફર સાથે પસા મોકલવા વિનંતી છે.
મેટી કળા વાળુ લસણ ૧/૩ રતલ	

અમે નીચેની વસ્તુઓ કાઇરેક્ટ ઇમ્પોર્ટ કરીએ છીએ. માલ સારો અને કીકાયત ભાવે મળશે. અમારા પ્રાઇસ લીસ્ટ માટે લખો :

રોસા ચણા, બદામ, એલચી, પોવા, મમરા, સેન્ટેડ સોપારી, કાચી સોપારી, શેલી સોપારી, ગોળ, આંબલી, કાચો, હોંમ, મસુર, ફરેક જાતની દાળો, મચુનો આટો, અડદનો આટો, પાણીવાળા નાળાંચેર, વરીયારી, છરૂ, લર્નીમ, ચેથી, રામ, અબ્જો, સુવા, હીમેન્, ઘાણા, ઘાણા દાળ, આખા મરચાં, નારીયેળનો છુકો, રાજમરો, ખસખસ, હળદળ, વિગેરે.

K. HARIBHAI & SONS (PTY) LTD.

Direct Importers : Wholesale & Retail Merchants.
81 Victoria Street, — P.O. Box 2156 — Durban.
Telegraphic Add. "BHAISONS"

એ. કે. હુસેન એન્ડ સન્સ,

હાલસેલ મર્યાન્સ અને સીધો માલ હોંક તથા પાકીસ્તાન તથા પરદેશથી મંગાવનાર
અમારે ત્યાં
જથ્થાબંધ : અગરબત્તી, કેરમ બોર્ડ, સાડીઓ, હોંકની બંગડી ઓ, પીત્તળ અને ચાંદીના વાસણો, લેટ આપવાની વિવિધ ચીજો તથા મોટા પ્રમાણમાં જરૂમન બનાવટના લીતના, ટેબલના, તથા નાચે સુકવાના ઇલેક્ટ્રીક લે'પ સ્ટેન્ડસો મળશે.
આજેજ લખો અથવા મળો.
હુસેન એન્ડ સન્સ
૧૧૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન. બોક્સ ૨૧૬૮, ફોન ૨૭૩૪૮/૯.

ભાડે આપવાનું છે

એક વખત માટે	શી. ૧૦-૦
એક માસ માટે	પા. ૧-૧૦-૦
ત્રણ માસ માટે	પા. ૩-૦-૦
છ માસ માટે	પા. ૩-૧૬-૦
એક વરસ માટે	પા. ૫-૪-૦

જાહેર ખબર આપી
આ પત્રને
મદદ રૂપ બનો.

ભાડે આપવાની છે

એક વખત માટે	પા. ૧ ૧૦ •
એક માસ માટે	પા. ૩ • •
ત્રણ માસ માટે	પા. ૬ • •
છ માસ માટે	પા. ૭ ૧૬ •
એક વરસ માટે	પા. ૧૦ ૮ •

Manager : Indian Opinion, P. Bag, Dbn, Natal.

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રૂસ્તમજી

જણાવતા આનંદ થાય છે કે તેઓ

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

સ્થાપના ૧૮૬૯ વિક્ટોરીયા, ઓસ્ટ્રેલિયા

— ના —

પ્રતિનીધી નિમાયા છે

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલને હાંદગીને વિગો એ ખરી ખાંધધરી છે.

વધુ વિગત માટે લખો ચા મળો :

૧૦૬ મેન્સરીલ રોડ, — ડરબન.

બોક્સ ૪૭૬,
ટેલીગ્રામ—કેબલ "સોરાબટમ"

ટેલીફોન : ૪૭૮૮૮
૪૭૪૫૩

